

# BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2022. gada 31. augusts – 6. septembris

Nr. 33 (1739)

Lasiet tīmeklī  
[www.brivalatvija.lv](http://www.brivalatvija.lv)

## VIRS RĪGAS SKAIDRAS DEBESIS



Tieši 23. augusta rītā Rīgā sākās “atbrīvotāju” pieminekļa demontāža. Pirmās krita kaņavīru bronzas statujas, nākamajā dienā – sievietes figūra. Ceturtdien, 25. augustā, pulksten 16:40 sabruka 79 metrus augstais obelisks. Cilvēki sociālajos tīklos rakstīja: “kritis ļaunuma simbols”, “no Latvijas dzīvās miesas izņemts svešķermenis”, “virs Rīgas skaidras debesis”, “tikpat svarīgs notikums kā Skrundas lokatora spridzināšana”.

Vai piemineklim bija izredzes izdzīvot? Bija! Tas būtu noticis, ja Krievija pēc PSRS sabrukuma

veidotos par demokrātisku, miermīlīgu, Latvijai draudzīgu valsti. Ja vietējā krievu kopiena būtu akceptējusi Latvijas neatkarības faktu. Tad “Rīgas un Latvijas atbrīvotāju” piemineklis būtu pārvērties par kuriozu piemiņu no padomju laikiem, eksotisku atgādinājumu par Otro pasaules kaŗu. Taču izrādījās, ka piemineklim nav nekāda sakara ar kaŗā kritušo piemiņu. Pamazām vien, gadu pēc gada tas kļuva par simbolu naidam pret Latviju, par savdabīgu altāri “krievu pasaules” slavināšanai. Latvieši ir pacietīga tauta, mēs ilgi to visu

piecietām. Par latviešu iecietību precīzi raksturoja ilggadējais Rundāles mūzeja direktors Imants Lancmanis: “Mums nav jāpakļaujas ideoloģiski un garīgi Krievijas spiedienam, ir jāuztur sava principiālā nostāja un jāvēršas pret visu, ko mēs jūtam kā ļaunu un antihumānu. Tur latviešiem vēl ir daudz jāmācās, jo cilvēkiem iekšā ir kaut kāda vēlēšanās samierināties”. Lūzuma punkts bija šī gada 9. maijs. Svinētāji, kuŗi šajā dienā pulcējās pie pieminekļa, lieliski zināja par Krievijas armijas zvēribām Ukrainā. Tomēr viņi turpināja

skandināt par “krievu pasauli”, “latviešu fašistiem” un “varam atkārtot”. Tas bija pēdējais pilieni mūsu pacietības kausā. Pēc pieminekļa nojaukšanas Rīga un Latvija mainīsies ne tikai vizuāli. Patiesībā pašas lielākās pārmaiņas notiek cilvēku galvās, visā sabiedrībā. Pirmām kārtām augusi latviešu pašapziņa. Iespējams, izmaiņas būs dziļākas un tālejošākas nekā mēs patreiz to apzināties. Rakstniece Marina Kosteņecka Latvijas televīzijā izteicās: “Kaŗa sākums Ukrainā bija lūzuma punkts, kad daudzi krievvalodīgie Latvijas iedzivo-

tāji sāka kaut ko saprast par Latvijas okupāciju. Varbūt par maz visus šos gadus mēs mēģinājām viņiem paskaidrot savu attieksmi pret šo pieminekli”.

(Turpinājums 3. lpp.)



# Par teātri, dzīvi un pašcienu

Sabiedriskā darbiniece, Sanfrancisko jaunā teātra aktrise **Taira Zoldnere** intervijā **Ligitai Kovtunai**

Viens no XV Latviešu dziesmu un deju svētku centrālajiem notikumiem katrā ziņā bija arī **Sanfrancisko jaunā teātra** izrādē "Anšlavs un Veronika", Raimonda Staprāna luga, kurā tev bija uzticēta viena no titullomām – Veronika Janelsiņa. Pārī ar augstākās raudzes latviešu profesionālā teātra aktieri Kāsparu Znotiņu. Gan kritika, gan partneris tavu veikumu novērtē ar augstāko atzīmi. Ko domā tu pati? Un – vai tev izdevās iemīlēt savu varoni – dažādi vērtēto trimdas kultūras personību?

Pirms sāku strādāt pie jebkuras lomas, ko man uztic nospēlēt Sanfrancisko teātrī, jau uzreiz iemiļoju ikvienu savu varoni! Tas pats notika arī ar Veroniku, kurā gan... iemīlēju par daudz... Man pat vajadzēja mazliet "atkāpties" un vairāk sākt viņu pētīt. Izsekot Veronikas dzīves gājumam, runāt ar cilvēkiem, kuri viņu pazinusi. Iemīlēt ir viens, bet saprast – pavisam kas cits. Sāku apzināt viņas personības šķautnes, un tas man palīdzēja ja nu ne gluži "klūt" par viņu (neesmu nekad Veroniku redzējusi!), tad vismaz Raimonda Staprāna "diktētajos" lomas ietvaros atveidot Veroniku cik iespējams tuvu tai, kas viņa īstenībā bija. Un vēl arī – kā lugas autors viņu redzējis.

**Tad, tavuprāt, Veronika bija negantniece vai, vienkārši tāda būdama, viņa kaut ko gribēja šai dzīvei teikt?**

Domāju, ka pirmām kārtām, viņa bija introverta personība, ļoti fokusēta uz mākslu, uz radišanu, no vienas puses, un uz savu dzīvesbiedru Anšlavu Eglīti – no otras. Šķiet, Anšlavs bija Veronikas istā saikne ar sabiedrību – pats, varbūt turēdams savas dvēseles istās stīgas pie sevis, Anšlavs bija sabiedriski ļoti pieejams, rosīgs. Un Veronikas sabiedriskā dzīve noritēja lielā mērā tieši caur Anšlavu Eglīti. Veronika bija vērotāja no malas, bet ļoti laba vērotāja. Tu saki – negantniece? Jā, viņa tiešām varēja acis pateikt lietas, kas cilvēkiem nepavisam nepatika. Bet, ja paskatāmies Veronikas mākslu, viņas gleznas taču ir ļoti siltas, cilvēciskas, pat maigas – oranžie, saulainie toņi... Tā viņa varbūt emocionāli jutās, bet nevarēja to pateikt citiem cilvēkiem. Kas zina...

**Un kā, tavuprāt, bija ar mīlestību? Vai tu, Veronika, šai izrādē mīlēji Anšlavu?**

Pilnīgi noteikti es viņu mīlēju! Īstenībā izrādes lielais konflikts ir tas, ka Veronika Janelsiņa mīl, turklāt – mīl intensīvi, taču nesaņem pretmīlestību tādā veidā, kā viņa to būtu gribējusi. Anšlavs visu savu mīlestību koncentrēja un pasniedza caur mākslas radīšanas prizmu. Veronikai vairāk vajadzēja to cilvēcisko.

Tēla veidošanā man ļoti palīdzēja Kāspara Znotiņa atbalsts. No viņa – Anšlava tēlotāja un izcila aktiera – darba gaitā daudz ko varēju iemācīties.

**Izrādi noskatījās gan pats autors Raimonds Staprāns, gan mazā teātra sanfrancisko prima Brigita Siliņa. Ko viņi teica?**

Raimonds Staprāns par manu izpildījumu vērtējumu tā īsti nemaz neizteicās – viņš vairāk runāja par izrādes konceptu ar režisori Māru Luisu. Brigita Siliņa teica, ka viņai patīcis, kā tēls atveidots, viņas vienīgais komentārs bija – "pārāk sievišķīgs apģērbs! Veronika ģērbās virišķīgāk." Es arī nomainīju blūzi uz tādu

virišķīgāku, un tad arī, cerams, tēls tapa ticamāks. Bet par tēlu raksturu atveidojumu viņi piekrita.

**Kas to tēlu ar visām mākslinieciskajām kabatām izdomāja?**

Mūsu brīnišķīgā māksliniece Linda Treija! Viņa bija visa izrādes vizuālā ietērpā autore, scenografe un tērpu māksliniece. Mūsu teātra ilggadējā darbiniece Sallija Filica darbojās kā šo tērpu radītāja, kurā izšuva, sašuva, izveidoja.

**Vai tev tik ilgi dzīvojot Veronikas tēlā, pašai kaut kas nav "pielipis" no viņas?**

Ceru, ka ir, – taisns mugurkauls un stalta stāja!

**Tavā Rīgas dzīvoklī pie sienas redzu krāšņu foto, kur tu esi kādā lomā, gluži nepazīstama, kā viena operdīva.**

Jā, savulaik mazā teātra sanfrancisko režisors Laimonis Siliņš uzveda izrādi "Zilbinoši" – stāstu par bagātu kundzi, kurā vēlas dziedāt operā, kaut arī viņai nav ne piemērotas balss, ne mūzikālās dzirdes (kundzi tēloja Brigita Siliņa). Es esmu viņas labākā draudzene, kas kundzi atbalsta, rīko koncertus, aicina sabiedrību. Interesanti, ka tieši tai pašā gadā šo izrādi uzveda arī Latvijas Nacionālais teātris Mazajā zālē. Pirms mūsu izrādes uz to biju aizgājusi, bet Siliņam izrāde bija citādi iecerēta. Abas ļoti interesantas, un man bija liels prieks spēlēt.

**Tad jau nebiji pirmo reizi "ar pipi uz jumta", spēlējot pāri ar profesionālu aktieri!**

Tieši tā – man bijusi tā laime iziet Brigitas un Laimoņa Siliņu skolu, kas man devusi ļoti, ļoti daudz, tostarp drosmi spēlēt kopā ar profesionāliem aktieriem. Jāteic gan, ka izrādes "Anšlavs un Veronika"

režisores Māra Luisa un Karīna Vasiļevska ar mums, aktieriem, strādāja krietni daudz.

**Tu esi gluži pragmatiskas profesijas pārstāve – ārste. Novērots, ka tieši ārsti ir vistuvāk mākslām, mūzicē, glezno, smalkāk uztver citu radošās izpausmes.**

Jā, piekritu, arī man ļoti tuvas ir kā vizuālās mākslas, tā arī opera un teātris. Strādājot ārsta praksē, vienkārši nebija laika pašai ar to nodarboties. Pat korī nedziedāju – ko dara vai visi latvieši!

**Ir jābūt diezgan lielai dūšai, lai darbotos uz skatuves kopā ar profesionāliem aktieriem. Esi drosmīga sievietē?**

Man arī pirms "Anšlava un Veronikas" jautāja – vai tev nav bail? Nu, ko tur baidīties, jāiet un jādara! Laimonis Siliņš mani uzrunāja, tiklīdz ieradās Sanfrancisko 2005. gadā. Tas notika kādās viesībās, un šai laikā viņš gatavoja ļoti interesantu izrādi – "Apreibušās lakstīgalas", kurā bija kādas padsmīti sieviešu lomas. Siliņš allaž meklēja jaunas sejas, jaunus tipāžus un kaut ko manī bija ieraudzījis.

**Tu arī droši un pārliecināti uzreiz iekļāvies latviešu sabiedrībā vēl vairāk – uzņēmies nopietnus sabiedriskos posteņus.**

Sanfrancisko latviešu sabiedrība ir ļoti draudzīga, rosīga un pretimnākoša. Turklāt – nu nav jau latviešu sabiedrībā tik daudz cilvēku, kas varētu atļauties veltīt laiku sabiedriskajam darbam, lai latviskās rosības turpinātos, lai būtu koņi, deju kopas, sarīkojumi. Visiem ir savi darbi, rūpes, ģimenes Mēs, kas te ieradāmies no Latvijas, tikām laipni uzņemti un iesaistīti, bet nevaru teikt, ka mani būtu kā īpaši ievīkuši. Pati kādā sarīkojumā piegāju pie tolaik Ziemeļkalifornijas latviešu biedrības priekšsēža Alda Simsona un teicu – es gribētu darboties latviešu sabiedrībā, vai tas būtu iespējams? "Jā, protams, mums drīz būs jaunās valdes vēlēšanas, nāc valdē!", teica Aldis, un tā tas sākās.

**Tevi uz Kaliforniju aizveda mīlestība...**

Jā, "aizprecējos", mans dzīvesbiedrs nu jau gandrīz divdesmit gadus ir Armands Staprāns. Jāteic, Armands, tāpat kā viņa brālis Raimonds, latviešu sabiedrībā vienmēr bijuši klātesoši, bet vairāk gan kā skatītāji. Taču Armands mani vienmēr ir atbalstījis sabiedriskajās rosībās no pirmās dienas un joprojām. Šis atbalsts bijis gana nopietns, īpaši tai laikā, kad septiņus gadus biju ALAs Informācijas nozares vadītāja, pirms tam divus gadus ALAs sekretāre, pēdējā gadā arī ALAS priekšsēža Pēterā Blumberga vietniece, un man daudz vajadzēja lidot pa Amerikas pilsētām.



**Taira Zoldnere: "Izmantojot izdevību, aicinu visus un ikvienu nobalsot šajās vēlēšanās. Tas tomēr ir mūsu katra pašciņas jautājums – izvēlēties savas valsts valdību."**



Tairas mamma Alise Zemgales tautastērpā



Pie Sanfrancisko līča

# LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvijas ārlietu ministram  
Edgaram Rinkēvičam  
Ukrainas ordenis



Ukrainas prezidents Volodimirs Zelenskis nolēmis piešķirt valsts apbalvojumus personām, kas sniegušas būtisku ieguldījumu starpvalstu attiecību nostiprināšanā, Ukrainas valsts suverenitātes un teritoriālās vienotības atbalstīšanā un Ukrainas popularizēšanā pasaulē. Apbalvoto vidū ir arī Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs.

Zelenska parakstītais dekrēts liecina, ka Rinkēvičam piešķirts pirmās pakāpes ordenis "Par nopelniem".

Šāds ordenis piešķirts arī Eiropas Savienības līderiem Šarlam Mišēlam, Robertai Metsolai un Žuzepam Borelam, kā arī ukraiņu bokserim, pasaules čempionam Oleksandram Usikam.

Eiropas Komisijas prezidente Urzula fon der Leiena un Itālijas premjers Mario Dragi apbalvoti ar kņaza Jaroslava Gudrā pirmās pakāpes ordeni.

Otrās pakāpes ordenis piešķirts ASV ārlietu ministram Antonijam Blinkenam un ASV aizsardzības ministram Loidam Ostinam, savukārt trešās pakāpes ordeni saņems Lietuvas ārlietu ministrs Gabriēļus Landsberģis un Eiropas Savienības enerģētikas komisāre Igauniete Kadri Sīmsone.

Ar trešās pakāpes ordeni "Par nopelniem" apbalvotas arī Rietumu slavenības, kas aktīvi iesaistījušas Ukrainas atbalstīšanas kampaņā, piemēram, grupu "U2" un "Imagine Dragons" mūziķi, kā arī Holivudas zvaigzne Šons Penns.

\*\*\*

**Zviedrijā Vermlandes mūzejā  
Kārlstadē 27. augustā atklāja  
latviešu māksliniekam Jāzepam  
Grosvaldam veltītu izstādi  
"Dzīvojot mirklīn"**

Jāzeps Grosvalds (1891-1920) mākslas vēsturē tiek uzskatīts par modernisma aizsācēju latviešu mākslā. Viņa isais, bet spilgtais mūžs atainots darbos no Strēlnieku un Austrumu cikla, tie glābās Vermlandes mūzeja kolekcijā. Ekspozīciju papildina arī 19 mākslas darbi no Latvijas Nacionālā mākslas mūzeja kolekcijas un daži mākslinieka memoriālie priekšmeti, piemēram, persiešu valodas burtnīcas un ceļojumu kaste. Šī ir pirmā plašākā Jāzēpa Grosvalda darbu izstāde ārpus Latvijas, tā būs skatāma 2023. gada 8. janvārī.

\*\*\*

**21. augusts – diena, kad pilnībā  
atjaunoja Latvijas neatkarību**

1991. gada 21. augustā pieņemtais Konstitucionālais likums Latvijas vēsturē iezīmē ļoti skaidru izšķiršanos par neatkarību un piederību Rietumu valstu saimei un vērtībām, tā par Latvijas neat-



**1991. gada augusta puča dienas –  
laiks, kad atjaunoja Latvijas neatkarību** // Foto: Uldis Pāže

karības atjaunošanas *de facto* vēstīts Saeimas vietnē. Tikmēr vēsturnieks Gatis Krūmiņš norāda, ka šis ir Latvijas nozīmīgāko notikumu vēsturē vismazāk pētītais laiks un galvenokārt balstās uz cilvēku atmiņām, nevis izpēti, kas būtu nepieciešama.

21. augustā vēl nebija skaidrs, ka valsts apvērsums ir izgāzies. 1990. gada 4. maijā atjaunot neatkarību *de facto* vēl nebija iespējams, jo visi varas resursi bija Maskavas rokās. Ar šā likuma pieņemšanu tika noraidītas citas Latvijas Republikas valstiskuma atbilstības alternatīvas – jaunas valsts veidošana, sarunas par sadarbības iespējām ar PSRS vai jauna savienības līguma slēgšana.

Vēsturnieks Gatis Krūmiņš skaidro, ka par notikumiem 1988. – 1992. gadā no akadēmiskās pētniecības perspektīvas zinām vismazāk. Vēsturnieks: "21. augusta lēmums par valstisko statusu bija loģiska reakcija tanī situācijā." 1991. gada 21. augustā Latvijas Republikas Augstākā padome, 111 deputātiem balsojot "par" un 13 – "pret", pieņēma konstitucionālo likumu "Par Latvijas Republikas valstisko statusu". Tas ir Neatkarības deklarācijai pakārtots dokuments, ar kuŗu atcēla 1990. gada 4. maijā noteikto pārejas periodu un pilnībā atjaunoja Latvijas Republikas neatkarību *de facto*.

Konstitucionālo likumu Latvijas Republikas Augstākā padome pieņēma laikā, kad Padomju Savienībā notika valsts apvērsuma mēģinājums. OMON kaujinieki jau bija ieņēmuši Latvijas TV centru, Latvijas Radio namu, telefona centrāli un telegrāfa staciju, Iekšlietu ministriju, izdemolējuši Latvijas Tautas frontes mītni. Visā PSRS teritorijā bija ieviests ārkārtas stāvoklis.

\*\*\*

**Valsts prezidents: Islande ir  
apliecinājusi, ka mazas valstis  
var mainīt vēsturi**



26. augustā, Latvijas, Lietuvas, Igaunijas un Islandes prezidentu klātbūtnē Baltijas valstu un Islandes ārlietu ministri parakstīja deklarāciju, apliecinot apņemšanos sadarboties un veidot drošāku, inovatīvāku un konkurētspējīgāku Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģionu. Deklarācija tika parakstīta vēsturiskā vietā

Höfði House, kur 1991. gadā tika parakstīts diplomātisko attiecību atjaunošanas akts.

Uzrunājot klātesošos, Valsts prezidents uzsvēra: "Šajā telpā pirms 31 gada tika veidota gan politikas, gan tiesību vēsture. Islande pierādīja, ka salīdzinoši mazas valstis var mainīt vēsturi. Tieši mazas valstis nav saistītas ar ģeopolitiskām ambīcijām, tās var vieglāk ievērot multilaterālisma jeb daudzpusīguma principu."

E. Levits skaidroja, ka šis multilaterālisma princips ir 1945. gadā ANO Statūtos izveidotās pasaules miera kārtības pamats: "Piemērojot multilaterālisma principus, mēs redzam, ka nav lielu vai mazu valstu, ir tikai vienlīdzīgas valstis. Islande darbojās kā ledlauzis, lai Baltijas valstis atkal tiktu iekļautas starptautiskajā kārtībā, proti, gūtu starptautisku atzīšanu. Tas bija emocionāli toreiz, un tas ir emocionāli arī tagad, jo mēs redzam, ka līdzīgi domājošas valstis pasaulē ir svarīgas." Runājot par šī notikuma juridisko aspektu, Islande radīja ļoti svarīgu precedentu starptautiskajās tiesībās – atkārtotu pasaules miera kārtības atzīšanu, jo Baltijas valstu okupācija bija tās pārkāpums," atzīmēja Valsts prezidents.

\*\*\*

**Pilsoņa pienākums atbalstīt  
Ukrainu – cilvēki "Saulespuķu  
ceļā" atzīmē neatkarības dienu**



**Zibakcija "Saulespuķu ceļš" pie  
Ukrainas vēstniecības**

Vairāki desmiti cilvēku 24. augustā piedalījās zibakcijā "Saulespuķu ceļš", tādējādi atzīmējot Ukrainas neatkarības dienu. Akciju maršrutā no Ventspils ielas līdz pašai Ukrainas vēstniecībai organizēja labdarības biedrība "Tavi draugi", šajā ceļā posmā aicinot līdzcilvēkus nostāties dzīvā ķēdē un simboliski no rokas rokā padot saulespuķu pušķi, ko zibakcijas noslēgumā saņēma Ukrainas vēstnieks Latvijā

"Gribu pateikt paldies visiem, visiem, kas līdz šai dienai ir palīdzējuši, iesaistījušies, atbalstījuši mūs un ir šeit šodien. Jo tas, ka mēs esam visi kopā šajos notikumos, dod mums gan Latvijas, gan Ukrainas patriotisma sajūtu. Tas ir tas, kas mūs dzen uz priekšu – sajūta, ka visu, ko mēs darām, mēs to darām kopā. Tāpēc ar lielāku prieku uzsāku šo akciju. Slava Ukrainai!" sacīja biedrības "Tavi draugi" dibinātājs Ulvis Noviks, dodot startu zibakcijai. Ceļā sanākušie rotājās ar Ukrainas simboliku un viens otram uzsaucot "Slava Ukrainai!" nodeva saulespuķu pušķi, kas sasniedza Ukrainas vēstnieku Latvijā.

\*\*\*

**Latvijas valdība sniegusi militāro  
atbalstu Ukrainai aptuveni  
300 miljonu eiro apmērā**

Kopš 24. februāra Latvijas valdības sniegtais militārais atbalsts

## Virš Rīgas skaidras debesis

(Turpināts no 1. lpp.)

Runā, ka Krievijas prezidents Vladimirs Putins interesējoties par maģiju. Kopā ar aizsardzības ministru Sergeju Šoigu viņš ciemojoties pie Sibīrijas šamaniem, kur piedaloties mistiskos rituālos. Kas to lai zin, kā saka, ar sveci jau neviens klāt nav stāvējis. Tāpat Putinu interesējot numeroloģija, skaitļu virknēs viņš saskatot teju vai "likteņa zīmes". Tieši tā varot skaidrot faktu, ka uzbrukums Gruzijai notika 2008. gada 8. augustā, kas kalendārā veido skaitļus 08. 08. 08. Putins esot iecerējis iebrukt Ukrainā šī gada 22. februārī (skaitļu rinda 22.02.22). Tomēr pēc Ķīnas vadītāja Si lūguma militārā operācija "pieklājības pēc" esot pārcelta par divām dienām. Iemesls – Pekinas ziemas Olimpiskās spēles, kas noslēdzās 20. februārī. Atklāti sakot, es neticu skaitļu maģijai un numeroloģijai. Arī tāpēc, ka tā balstīta nevis ciparos, bet gan anatomijā. Pierastā decimālā skaitīšanas sistēma tiek lietota vien tāpēc, ka mūsu rokām kopā ir desmit pirksti. Ja cilvēkam to būtu seši, skaitļus mēs visdrīzāk izteiktu divpadsmitniekos jeb dučos, un tad zīmīgie ciparu savirkņējumi 08. 08. 08 vai 22. 02. 22 izskatītos pavisam citādāk. Un tomēr ir viens zīmīgs datums, ap kuŗu centrējas daudzi Eiropai, Krievijai un Latvijai svarīgi notikumi. Šis datums ir 23. augusts. Neliels atskats vēsturē. 1939. gada 23. augusts. Maskavā tiek parakstīts tā sauktais Molotova-Ribentropa pakts, kas paver ceļu Otrā pasaules kara sākumam. Latvija zaudē valstisko neatkarību un uz piecdesmit gadiem pazūd aiz "dzelzs priekšvara". 1968. gada 21. augusts. Lai apturētu demokrātiskās reformas, tā saucamo "Prāgas pavasari", Sarkanā armija iebrūk Čehoslovākijā. 1989. gada 23. augusts.

Ukrainai cīņā pret Krievijas uzbrukumu ir mērāms jau aptuveni 300 miljonu eiro apmērā, savukārt Latvijas iedzīvotāji, uzņēmumi un nevalstiskās organizācijas apkopojušas ziedojumus vairāk nekā 15,7 miljonu eiro apmērā.

No 22. līdz 25. augustam, uzturoties vizītē Ukrainā, AM parlamentārā sekretāre Baiba Bļodniece (AP) un vecākais eksperts starptautiskās militāri reliģiskās sadarbības jautājumos Elmārs Pļaviņš nodeva kārtējo Latvijas uzņēmumu un iedzīvotāju sarūpēto humanitāro palīdzību.

\*\*\*

**Par Daugavpils bezdarbību  
okupācijas pieminēkļu  
demonstāzā VARAM vērtē  
domes atlaišanu**

Saistībā ar Daugavpils domes un tās mēra Andreja Elksniņa (Saskaņa) bezdarbību okupāciju slavinošu objektu demontāzā Vides aizsardzības un reģionālās atbilstības ministrija (VARAM) vērtē iespēju par domes atlaišanu,

Divi miljoni cilvēku izveido "Baltijas ceļu", 670 kilometrus garu dzīvo ķēdi, kas savieno Tallinu, Rīgu un Viļņu. 1991. gada 19. augusts. Maskavā sākās neveiksmīgs valsts apvērsuma mēģinājums, tā saucamais "Augusta pučs". 21. augustā Saeima pieņem deklarāciju par pilnīgu Latvijas neatkarības atjaunošanu. 22. augustā Maskavā pašnāvību izdara viens no puča iedvesmotājiem, latviešu izcelsmes čekists Boriss Pugo. Dažas dienas vēlāk, 24. augustā, Rīgā tiek nojaukts Ļeņina piemineklis, bet Ukraina pasludina valstisko neatkarību. Pienācis 2022. gada augusts, un mēs atkal esam vēsturisku notikumu liecinieki.

... Svētdienas, 28. augusta ritē es devos garākā pastaigā no Rīgas centra uz Āgenskalna tirgu. Ceļš veda garām Uzvaras parkam. Neparasti skaidras, zilas debesis bez neviena mākoņa. "Atbrīvotāju" pieminekļa stabs, kas vēl nesen draudīgi slējās virs Rīgas, tagad gulēja nosusinātā diķa dubļos. Vienīgā vertikālā smaile šajā ainavā bija Luterā baznīcas tornis, kas sūtīja sveicienus no Torņakalna. Atjaunotais Āgenskalna tirgus paviljons sagaidīja ar rosīgu kņadu un Latvijas lauku labumiem. Netālajā krāmu tirdziņā blakus veciem traukiem un nobružātiem pastmarku albumiem bija izlikta jocīga lietas no padomju laikiem – pionieru kaklauti, komjauniešu nozīmītes ar Ļeņina attēlu, kaņavīru siksnas ar zvaigzni, pat Kārļa Marksa "Kapitāla" sējums. Kādreizējie "svētumi" atraduši sev pienācīgu vietu vēstures krāmu tirgū. Izskatās, ka pat te viņi nevienam vairs nav vajadzīgi. Turpat tirgū brīvdabas terasē pasūtīju glāzi vēsa Valmiermuižas alus. Sajūta bija patīkama, gluži kā pēc labi padarīta darba.

Juris Lorencs

informēja VARAM. 29. augustā VARAM rīkotajā preses konferencē informēja par pašvaldību iesniegtajiem rīcības plāniem saistībā ar padomju un nacistisko režīmu slavinošu objektu eksponēšanas aizliegumu un to demontāžu. Par okupāciju slavinošu objektu demontāžu plānus iesniedza visas pašvaldības, izņemot Daugavpils valstspilsētu. Ministrija pieprasa nekavējošu rīcību, lai pārliecinātos, ka pašvaldība izpildīs likuma prasības.

Ja Daugavpils domes priekšsēdis un dome nekavējoties nepārtrauks bezdarbību likumā noteikto pienākumu izpildē, kā arī turpinās kavēt ministrijai likumā paredzēto uzraudzības funkciju veikšanu, nesniedzot prasīto informāciju, atbilstoši likumam "Par pašvaldībām" ministrija vērtēs pašvaldības domes un domes priekšsēža atbildību par likumu un tajā noteikto pienākumu nepildīšanu.

(Turpinājums 4. lpp.)

# LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

\*\*\*

## Aizsardzības ministrija aicina iedzīvotājus iesaistīties akcijā bezpilota lidaparāta "Bayraktar" iegādei

Aizsardzības ministrija aicina iedzīvotājus iesaistīties akcijā "Latvijas bairaktaram", ko kampaņas iniciatori ar Aizsardzības ministrijas un *ziedot.lv* atbalstu plāno iegādāties no Turcijas, lai dāvinātu Ukrainai. "Iedzīvotāju iniciatīva par Turcijā ražotā, augstas efektivitātes bezpilota lidaparāta "Bayraktar" iegādi Ukrainas vajadzībām ir vēl viens spēcīgs apliecinājums tam, ka Latvija turpinās atbalstīt Ukrainu, lai sekmētu tās aizsardzības spējas cīņā pret Krieviju. No Aizsardzības ministrijas puses sniegums organizatorisko atbalstu, kopā ar *ziedot.lv* koordinējot bezpilota lidaparāta iegādi un nodošanu Ukrainas armijai," uzsver aizsardzības ministrs Artis Pabriks. "Ar ziedojumu "Latvijas bairaktaram" ir iespēja arī mums parādīt savu atbalstu Ukrainai šajā nežēlīgajā karā, kā arī, ar ukraiņu rokām, nodot sveicienu krievu okupantiem!" tā par akciju vēsta viens no tās iniciatoriem Ralfs Eilands. Savukārt Volodimirs Birjukovs, kurš arī ir projekta vēstnesis, piebilst: "Esmu bezgala pateicīgs par visu, ko Latvija jau ir darījusi Ukrainas labā! Mēs to redzam un no sirds novērtējam. Arī šis atbalsts manai tautai ir ļoti nepieciešams. Krievu okupantiem un Vladimiram Putinam nekas neizdosies, jo spēcīgā Ukrainas armija jau ir pierādījusi, ka spēj aizstāvēt ne tikai Ukrainu, bet arī visu civilizēto, demokrātisko un, pats galvenais, brīvo pasauli!"

\*\*\*

## Latvijā ražots bezpilota lidaparāts iztur praktisko testu Ukrainā



Latvijas bezpilota lidaparātu sistēmu izstrādātājs un ražotājs "Atlas Aerospace" ir paziņojis, ka tā izstrādātais futuristiskā izskata drons ir izturējis lauka testus reālos kaujas apstākļos.

Kā teikts uzņēmuma paziņojumā presei, Ukrainas aizstāvji pārbaudīja, kā drons reaģē uz traucējumiem kaujas laukā. Kā norāda uzņēmums, drons "AtlasPro" ir demonstrējis patiesu aizsardzību pret pretedronu iekārtu traucējumiem. Tas nozīmē, ka, lietojot "AtlasPro" kaujas situācijās, pilots var manuāli vadīt šo dronu bez GPS režīma. Droni ir kā spiegi. Ja jūs redzat, kur ir jūsu ienaidnieka pozīcijas, jūs varat droši doties uz priekšu. Un jūs varat redzēt lielāko daļu no tā, kas tur notiek. Droni ir kā acis militārpersonām," sacīja kāds ukraiņu karavīrs.

Uzņēmums apgalvo, ka "AtlasPRO" ir viegla bezpilota sistēma, kas paredzēta lietošanai gandrīz jebkuros laika apstākļos.

Drons spēj funkcionēt 16 km no bāzes stacijas. To var izpakot un uzstādīt vien trīs minūšu laikā. Akumulators darbojas 32 minūtes. Šie jaunie Latvijā ražotie bezpilota lidaparāti tiek izmantoti arī kaujās Ukrainā.

\*\*\*

## Latvijas vēstniece Dace Treija-Masī iesniedz akreditācijas vēstuli Somijas prezidentam

2022. gada 25. augustā Somijas prezidenta pili Helsinkos Latvijas vēstniece Dace Treija-Masī iesniedza akreditācijas vēstuli Somijas Republikas prezidentam Sauli Niinistēm (*Sauli Niinistö*).



Sarunā ar Somijas prezidentu tika apspriesta gan abu valstu dziļā divpusējā sadarbība, gan arī Eiropas Savienības un drošības politikas aktualitātes. Vēstniece uzsvēra Latvijas un Somijas ciešās politiskās, ekonomiskās un kultūras attiecības, kā arī aktīvo sadarbību drošības un aizsardzības jomā. D. Treija-Masī apliecināja stingru Latvijas atbalstu Somijas dalībai NATO, atzīmējot, ka Latvija bija starp pirmajām valstīm, kas ratificēja Somijas un Zviedrijas iestāšanās protokolus NATO. "Somijas iestāšanās NATO stiprinās un pavērs jaunas iespējas arī Baltijas valstu un Ziemeļvalstu sadarbībai drošības jomā," uzsvēra vēstniece.

\*\*\*

## Tornakalnā sāk būvēt Latvijas Universitātes Rakstu māju

Ar pamatākmens ielikšanu ceturtdien, 25. augustā, simboliski sāka jaunās Latvijas Universitātes (LU) Rakstu mājas būvniecību Tornakalnā. Līdz ar tās izbūvi paredzēts, ka lielākā daļa Universitātes fakultāšu atradīsies vienviet. Līdz ar to veidošoties mijiedarbība un sinerģija starp dažādām zinātnes nozarēm.



Ar pamatākmens ielikšanu un kapsulas iemūrēšanu ēkas pašos pamatos sāka Rakstu mājas būvniecība. Ceļā uz LU kompleksa izbūvi Tornakalnā šī būs trešā un lielākā ēka. Līdz ar Rakstu mājas būvniecības pabeigšanu plānots, ka nākamā gada rudenī šeit vienviet atradīsies lielākā daļa līdz šim pa visu Rīgu izvietoto LU fakultāšu.

Uz Rakstu māju pārcelsies sešas humanitāro un sociālo zinātņu fakultātes, Studentu biznesa inkubators un bibliotēka. "Huma-

nitārā un sociālo zinātņu joma ir tikpat svarīga universitātei. Tikai kopumā mēs esam universitāte, un šī ēka būs sociālo un humanitāro zinātņu jaunais templis. Arī skolotāju izglītība tur būs," sacīja LU rektors Indriķis Muižnieks.

Ēkai būs astoņi virszemes un viens pagrabstāvs. "Tur ir paredzētas vairāk nekā 100 auditorijas, tur ir IT laboratorijas, dizaina un mākslas darbnīcas, pat meditācijas telpa un sporta zāle. Tā kā kapitāls resurss. Vide, kurā jaunajai paaudzei nākt un mācībspēkiem, pētniekiem strādāt. Mērķis, protams, ir, ka mēs pabeidzam nākamgad. Tas ir ambiciozs mērķis," atzina "RE&RE GRUPA" valdes priekšsēde Māriete Straume. Saistībā ar Rakstu mājas projektu notiek arī tiesvedība par iespējamu kukuļņemšanu. Šajā lietā apsūdzēta bijusī LU rektore vietniece Baiba Broka un būvfirmas "Skonto būve" bijušie īpašnieki Guntis Rāvis un Ivars Millers.

\*\*\*

## Latvijas Nacionālā bibliotēka svin 103. dzimšanas dienu



Ar vērienīgu pasākumu klāstu maziem un lieliem lasītājiem 27. augustā savu 103. dzimšanas dienu atzīmē Pārdaugavas skaistākā dominante – Latvijas Nacionālā bibliotēka. Mazliet zaudējusi lasītājus pandēmijas laikā, kad daudz kas bija slēgts un nepieejams, tagad ar īpašu jaudu grāmatu un lasītāju satikšanās notiek klātienē.

\*\*\*

## Zigmara Liepiņa dzīves mozaika – grāmatā iznāk komponista memuāri

Komponists Zigmars Liepiņš, atzīmējot 70. jubileju, kā dāvanu sava talanta cienītājiem līdzās liel-



formas oratorijai, radījis cita veida opusu – grāmatu "Mūzaika". Tā ir ne vien stāsts par komponista gaitu sākumu 17 gadu vecumā, grūtībām, panākumiem, bet grāmatā rodams milzīgs laika nogrieznis Latvijas mūzikā, kur mozaikas gabaliņos gan konservatorija, gan Latvijas estrādes mūzikas pirmie soļi uz starptautiskām skatuvenām, gan Latvijas nacionālā opera un balets, bet, pirmkārt, mūzikas vide daudzo desmitgažu laikā, komponista laikabiedri, viņam īpašās pilsētas – dzimtā Liepāja, Rīga, informēja izdevēji.

\*\*\*

## Klajā nākusi grāmata par kuršu ķoniņu brīvcieņiem

Kāds bija kuršu ķoniņu brīvcieņu plānojums, vēsture un likteņi – tas viss atklājas gan pētījumos, gan cilvēku atmiņu stāstos grāmatā "Ķoniņu brīvcieņi". Tā ir par septiņiem brīvcieņiem tagadējā Kuldīgas novadā. Tie pastāvēja gadsimtiem ilgi, bet



1929. gadā valsts pieņēma lēmumu brīvcieņus sadalīt viensētās. Šobrīd nav vienotas kuršu ķoniņu kopienas, bet to pēcteči ir aktīvi savas vēstures un kultūras izziņātāji. Arī grāmata "Ķoniņu brīvcieņi" ir viņu kopdarbs. Grāmatas "Ķoniņu brīvcieņi" veidotāja Inita Peniķe stāsta: "Lai arī viņus centās apspiest, viņi centās panākt pilnīgu brīvību, par ko ar carisko Krieviju turpat pie 100 gadiem tiesājās. Jūs varat iedomāties, ka viņi tiesas prāvās samaksāja vairāk, nekā būtu nodokļos jāmaksā, bet viņiem tā vēlēšanās bija daudz lielāka uz to brīvību. Tas mani uzrunāja pat visvairāk."

\*\*\*

## Ieskats seno kuršu dzīvē – Kazdangā aizvadīts festivāls "Bandava"

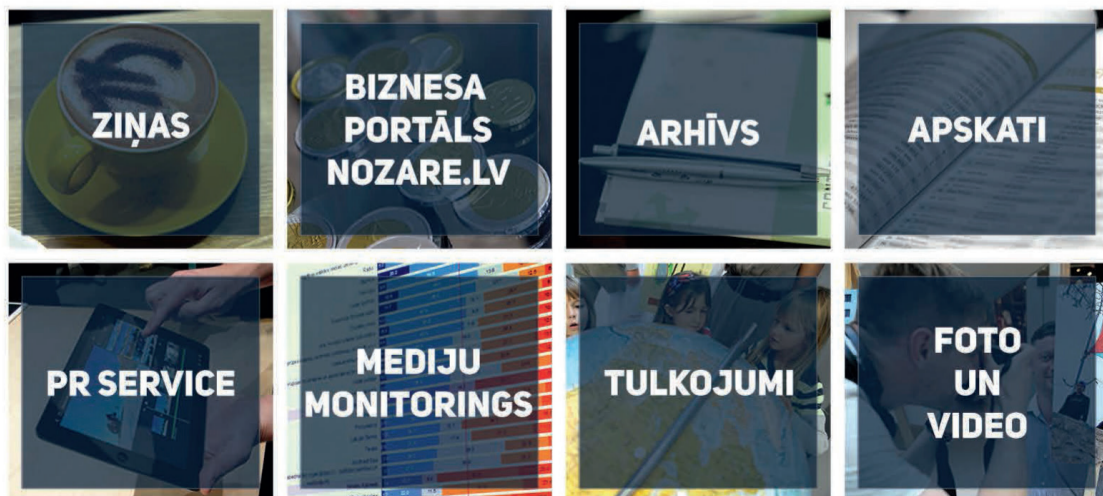
Pērn Dienvidkurzemes novada Kazdangas pagastā trīs sabiedriskās organizācijas sāka veidot kultūrvietu "Bandava" jeb kuršu sētu, kuru iecerēts tematiski veltīt kuršiem un to dzīvei vēlējā dzelzs laikmetā. Tagad aizvadīts pirmais senajiem kuršiem veltīts festivāls, kurā varēja baudīt gan izziņošas lekcijas par konkrēto tematu, gan mūziku, gan iepazīt pašu kuršu sētu.

Biedrības "Exercitus Rigensis" rīkotie seno baltu karavīru cīņu paraugdemonstrējumi šodienas cilvēkam ļauj pavērt aizkaru uz tālo 9., 10. gadsimtu, kad šādi tērpti un bruņoti cilvēki aizstāvēja savu zemi.

\*\*\*

## ZIŅAS ĪSUMĀ

• 24. augustā, Ukrainas neatkarības dienā aizsardzības ministrs Artis Pabriks Jūras spēku Patruļkuģu eskadrē **tikās ar Ukrainas bruņoto spēku un Nacionālās gvardes karavīru bērniem**, kuģi piedalās Valsts aizsardzības un patriotisma fonds "Namejs" rīkotajā vasaras nometnē Latvijā. Jūras spēku Patruļkuģu eskadrē nometnes dalībnieki devās izbraukumā jūrā ar patruļkuģiem P-05 "Skrunda" un P-06 "Cēsis".  
Ziņas apkopojis **P. Karlsons**



Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

**LETA**  
nacionālā informācijas aģentūra

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

SALLIJA  
BENFELDE

Pēdējā kompānijas *Factum* aptauja, kas veikta no 16. līdz 21. augustam, liecina, ka vēlēšanās piedalīsies 50,5 procenti vēlētāju. Līdz 14. Saeimas vēlēšanām vēl ir mēnesis, un jācer, ka tajās tomēr balsos vairāk pilsoņu, jo pašlaik aptaujas rezultāti liecina, ka Saeimā var iekļūt arī Šlesera partija "Latvija pirmajā vietā" (LPV) – par to šobrīd izvēlējušies balsot 4,8 procenti. Tālu no iekļūšanas vairs nav arī Latvijas krievu savienība (LKS). Tomēr manuprāt daudz bīstamāka ir partija "Stabilitātei!" jeb Rošļikova partija, par to jau šodien ir gatavi balsot 6,6 procenti vēlētāju. Protams, jāskatās arī, kādi būs pētījumu centra SKDS aptauju rezultāti, bet jāpiebilst, ka 2018. gada Saeimas vēlēšanās kompānijas *Factum* reitingu precizitāte bija 93 procenti. Tiesa gan, arī Latvijā cilvēki tagad biežāk izvēlas paklusēt un neatklāj savas domas – tā situāciju vērtē SKDS direktors Arnis Kaktiņš. Acīmredzot krievu valodā runājošie pilsoņi Latvijā domā un meklē, par ko balsot Saeimas vēlēšanās. Augusta sākumā SKDS publicētajos partiju reitingos *Saskaņa* vairs bija tikai trešajā vietā aiz *Jaunās Vienotības* un Nacionālās apvienības, bet Latvijas krievu savienībai, Šlesera partijai un Rošļikova partijai bija reitingu kāpums. *Saskaņa* acīmredzami strauji zaudē popularitāti savu atbalstītāju vidū izvairīgās at-

tieksmes dēļ – cenšoties gan nosodīt kaŗu, gan klaji nevērsties pret Krieviju. Varētu domāt, ka tagad *Saskaņas* atbalstītāju balsis sadalīsies starp minētajām partijām, un neviena no tām Saeimā neiekļūs, tomēr šī prognoze nav droša, jo ļoti daudz vēlētāju uzskata, ka nav vērts piedalīties: nekas jau nemainoties un viņu balsij neesot nekādas nozīmes. Tas nozīmē, ka, jo mazāk pilsoņu nobalsos, jo mazāk balsu vajadzēs, lai, rēķinot procentos, katrai partijai tie palielinātos. Tādēļ ir pārāgri priecāties, ka vairāk vai mazāk uz Krieviju orientētās partijas pašlaik vēl nav

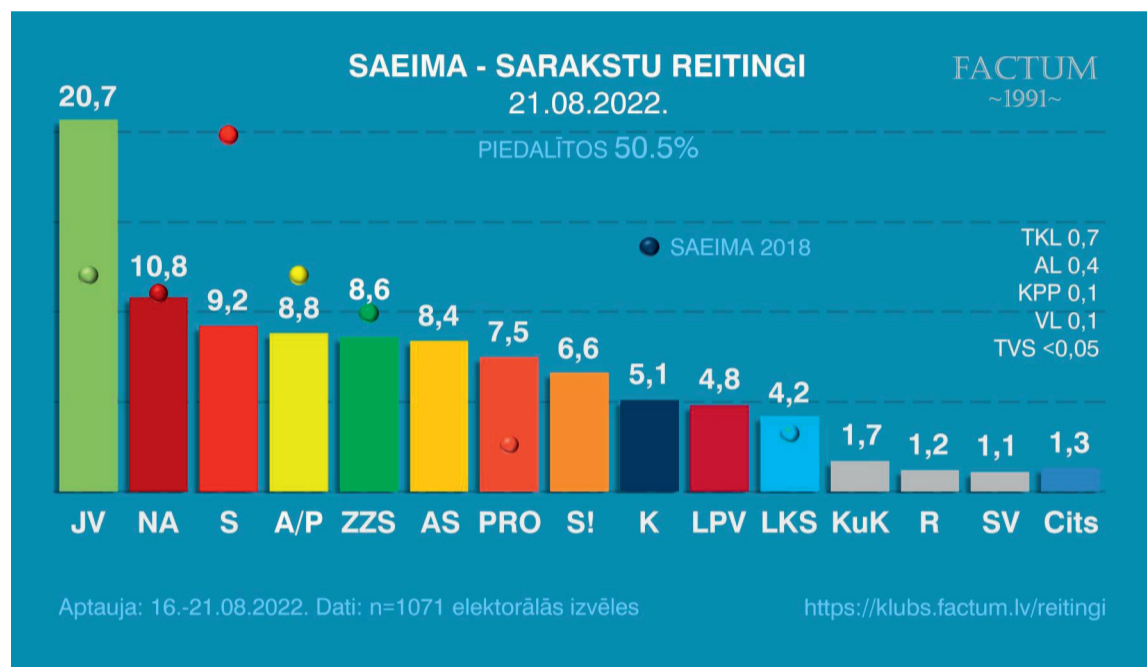
pārkāpušas piecu procentu barjēru.

Vai šobrīd ir vērts bažīties, ka no vēlēšanās reģistrētajām partijām kāda atkal ir kļuvusi par "Kremla projektu"? Tā devēta uzvaras pieminekļa nojaukšana lielā daļā Latvijas sabiedrības radīja svētķū sajūtu, bet ne LKS, ne "Stabilitātei!" to neatbalstīja, tāpat kā to nedarija daudzi vēlētāji. Kā zināms, šovasar SKDS aptaujās noskaidroja, ka no ģimenē krieviski runājošajiem Latvijas iedzīvotājiem ap 40 procentiem nosoda Krievijas izvērsto kaŗu Ukrainā. Vairākums aptaujāto – ap 60 procentiem – neatbalstīja Uzvaras parkā esošā

pieminekļa nojaukšanu. Grūti pateikt, vai tie, kuŗi bija pret nojaukšanu, ar to samierināsies un cik lielu ietekmi tas var atstāt uz vēlēšanu rezultātiem. Jāpiebilst, ka pieminekļa nojaukšana noritēja mierīgi, policija rūpīgi sekoja līdz tam, lai nenotiktu nekāda pulcēšanās un nemieri. Līdz šim pat nav īpaši pastiprinājušies kiberuzbrukumi Latvijai – tādi notiek visu laiku, tos izdodas atvairīt. Protams, tie var pastiprināties, Krievija jau izteikusi draudus saistībā ar notikušo. Viens no Krievijā strādājošajiem Kremļa medijiem NTV, aicinot uz diskusiju raidījumā "Tikšanās

vieta" 26. augustā, jautāja, vai Krievija vēl kaut ko var darīt un pieminēja gan Igaunijā, Narvā, demontētos sešus pieminekļus, arī tanku T-34, kuŗš tika aizvāks, gan atzīmēja, ka Latvijā uzvaras pieminekļi ticis novākts ar īpašu cinismu, iztērējot vairāk nekā divus miljonus eiro, bet aptuveni 300 tūkstošus esot savākuši vietējie rusofobi. Protams, netika pateikts, ka pieminekļa nogāšana nemaksāja tādu naudu, jo divi miljoni ir summa, kas kopumā būs vajadzīga arī teritorijas atjaunošanai un iekārtošanai no jauna. Raidījumā gan tika pateikts, ka piedraudēt ar gāzes un naftas piegāžu pārtraukšanu nav īpašas nozīmes, jo "viņi paši atsakās". Draudēt ar ieņākumu samazināšanos, jo Krievijas tūristi vairs nebrauks uz Latviju, arī nav vērts, jo visas trīs Baltijas valstis ievieš vīzu aizliegumus Krievijas pilsoņiem. Uzbrukt Latvijai un sākt "specoperāciju" nozīmē pieteikt kaŗu NATO, tāpēc jautājums ir – ko darīt? Diskusijas bija karstas, kā parasti, daudz netrūka no kaušanās tiešajā ēterā: vieni sacīja, ka izeja pie Baltijas jūras "ir mūsu logs Eiropu, mēs neprasām neko tādu, kas nav mūsu", un NATO nekad par Baltijas valstīm nekaros, otri atbildēja, ka kaŗš ar NATO nav Krievijas interesēs un NATO Baltijas valstis aizstāvēs.

(Turpinājums 8. lpp.)

KĀRLIS  
STREIPS

Pētnieciskā žurnālistika ir manas profesijas augstākā pilotāža, diemžēl tā pakāpeniski sāk izzust. Viens spēcīgs informācijas avots šajā ziņā tomēr ir – *Re:Baltica*, un tā nesens sāka izplatīt informāciju par to, kā Latvijas valdošās partijas ir izpildījušas to, ko tās solīja izdarīt pirms 13. Saeimas vēlēšanām 2018. gadā.

*Re:Baltica* izvērtējusi sasniegto izglītības, veselības aprūpes un sociālā atbalsta, nodokļu un finansu, kā arī vides un enerģētikas laukā. "Jūs jautāsiet, kāpēc ne par tiesiskumu, kas ir tikpat svarīgi? Ilgi domājām un mēģinājām, bet solījumi bija vai nu pārāk nekonkrēti/neizmērāmi, vai savstarpēji nesalīdzināmi." *Re:Baltica* minēja un piebilda, ka opozīcijas solījumus nevarēja vērtēt, jo "Latvijas politiskā tradīcija ir tos ignorēt. Bet tā kā *Saskaņa* un *ZZS* (Zaļo un zemnieku savienība) ir lielas un ilgi dzīvojušas partijas, atgādinām, ko par to darbību pēdējos četros gados ir vērts zināt. Tāpat atgādinām, ko pirms vēlēšanām solīja un pēc tam darīja. Retais atceras, ka tā bija otra lielākā Saeimas frakcija, kuŗa sadalījās dažus mēnešus pēc vēlēšanām un daļa deputātu bez problēmām iekļāvās koalīcijā, kuŗas sagrau-

šanas vārdā vispār tika ievēlēti."

Detalās par *Re:Baltica* izpētīto neieslīgšu, lasītājs, kam interesē vairāk, var pats apmeklēt portālu *rebaltica.lv*. Tur ir atrodami visdažādākie pētījumi. Tā vietā aplūkošu, ko 14. Saeimas vēlēšanu kontekstā piedāvā tās 19 partijas un apvienības, kuŗas ir iesniegušas kandidātu sarakstu. Sākšu ar tām, kuŗām, manuprāt, nekādu dzienu izredžu vēlēšanās nav.

Partija "Vienoti Latvijai." Tā spēja kopā sakasīt tikai 28 kandidātus, neviens no tiem nav īpaši labi zināms. Partija toties ir izcēlusies ar lakonismu savas priekšvēlēšanu programmas sacerēšanā: "Tautvaldība." Un viss. Vienlaikus nozīmīgs, bet priekšvēlēšanu kontekstā neko neizsakošs vārds.

Partija "Tautas varas spēks" (114 kandidāti). Arī tai ir lakoniska programma, kas sākas šādi: "Tagad vai nekad! Latvija atrodas uz politiskās, ekonomiskās un demografiskās katastrofas robežas. Tas draud mūsu tautai ar izmiršanu!" Turpinās ar: "Pēdējo četru gadu laikā valdības un Saeimas līmenī attiecībā uz iedzīvotājiem netika pieņemts neviens pozitīvs likums, neviens konstruktīvs lēmums." Un beidzas ar: "KOPĀ MĒS ESAM SPĒKS! TAUTAS VARAS SPĒKS!"

Līdzīgi nosauktā partija "Tautas kalpi Latvijai" (82 kandidāti). Viens no tās solījumiem saistāms ar sazvērētības teoriju, kāda jau sen ir virtojusi vienā mūsu sabiedrības daļā, proti, – ka 1991. gadā, kad atjaunota Latvijas neatkarība (21. augustā bija 31 gads, kopš Maskavā izgāzās reakcionāru uzrīkotais pučs), Augstākā padome atjaunoja Satversmi, bet tā kā tai it kā neesot rakstiska varianta, tas nebija pareizi. Patiesībā, protams, Satversmes pilns teksts tika nodrukāts oficiālajā laikrakstā *Latvijas Vēstnesis* tūdaļ pēc tās pieņemšanas. Ārpus tā, šī partija aicina nacionālizēt visu valsts zemi un tad to cilvēkiem nomāt; samazināt valdības ministriju skaitu uz pusi; ieviest tautas vēlēta prezidenta institūciju ar prezidenta tiesībām iecelt un atcelt ministrus un atjaunot "Latvijas valsts nacionālo valūtu – lats."

Kristīgā Progresīvā partija (31 kandidāts) savā programmā ir nākusi ar šādu pagērējumu: "Godīgums, atbildība un kompetence visās jomās." Acīmredzot dikti "kompetenta" partija, ja nezina, ka vārdu "kompetence" raksta ar "k". Ārpus tā šī partija nākusi klajā ar gaisīgiem solījumiem par sakārtošanu, pilnvei-

došanu un optimizēšanu. Šajā ziņā Kristīgā Progresīvā partija, protams, nav viena – arī koalīcijas partiju programmas ir pilnas ar tādiem vārdiem, kā "ievieš", "veicināt", "nodrošināt." Tas ir neizbēgami, jo visu partiju pārstāvji labi zina, ka neviena no tām neiegūs 51 mandāta vairākumu parlamentā, kas ļautu valdīt vienai pašai. Neizbēgama pēc vēlēšanām būs koalīcijas veidošana, un tas nozīmē, ka visas attiecīgās valdības pastāvēšanas laikā jebkuŗa no tām partijām, kuŗas tur piedalās, varēs mierīgi pateikt – mēs jau gribējām, bet koalīcija neļāva. Turklāt, ja kāda partija ir nākusi ar pavisam konkrētiem solījumiem, pēc četriem gadiem tādas instances, kā minētā *Re:Baltica* sāks aplūkot jautājumu par to, kā ar konkrēto solījumu veicies, un bieži vien secinās, ka veicies nav nemaz. Līdz ar to radot jautājumu, vai par attiecīgo spēku būtu vērts un loģiski balsot vēlreiz.

Šonedēļ medijos bijusi diskusija par citu ar vēlēšanām saistītu jautājumu, proti, ka rekordliels kandidātu skaits šogad ir ar pabeigtu vidējo, bet ne augstāko izglītību. 34 gadījumos sarakstos ir cilvēki tikai ar pamatizglītību. Jau minētajā partijā "Tau-

tas varas spēks" 114 kandidātu starpā vien 31,6% ir ar augstāko izglītību. Portālā *Manabals.lv* pirms nedēļas iesniegts priekšlikums, turpmāk ļaut kandidēt tikai tādiem cilvēkiem, kuŗiem ir augstākā izglītība. Es par to gan neparakstīšos. Satversmē ir pateikts, ka uz Saeimu drīkst kandidēt jebkuŗš Latvijas pilsonis, kuŗš vēlēšanu dienā būs sasniedzis 21 gada vecumu. Jaunu prasību ieviešana izglītības kontekstā prasītu Satversmes grozījumu, un diez vai mūsu politiskā iekārta patlaban būtu gatava to apspriest.

Taču, no otras puses, te ir lieliska izdevība mums visiem kā vēlētājiem – 1. oktobrī mēs varēsim ar slaidu žestu aizmest prom tos sarakstus, kuŗos mēs nesaskatām nekādu loģiku. Un vēl – izvingrināt pirkstus, velkot plūsiņus un svītrojot. Bet visvairāk – izvingrināt smadzenes un patrenēt veselo saprātu.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

**MAF**  
Mediju atbalsta fonds

## SOLĪT SOLA

## LATVIEŠI CEĻO

RITA  
ROTKALE

Šajās dienās, kad Latvijas debesīs manīti pirmie gājputnu kāši, koši oranži krāsojas pilādžogas, un vakari satumst arvien straujāk, šķiet, pienācis laiks izvērtēt pavasari un vasarā krāto iespaidu ražu. Šoreiz pāri visam gribētu izcelt spilgtiem pieredzējumiem un emocijām pārpilno desmit dienu gaŗo ceļojumu pa Bavāriju.

Jāatzīst, ka tam noteikti bija lemts izdoties un tas arī izdevās, jo brauciena vadības grožus savās rokās turēja divas lieliskas personas – pieredzējuši ceļojumu biroja IMPRO gide Anita Kuzma un teoloģijas zinātņu doktors un mākslas vēsturnieks Andris Priede. Anita nepagurdama rūpējās, lai pilnībā īstenotos viss ekskursijā ielānotais, gādāja par sadzīvīskām un saimnieciskām lietām, par katru braucēja labsajūtu. Andris savukārt apbūra ar fantastiski plašajām zināšanām sakrālajā mākslā un Bavārijas valdnieku dzimtu ģeoloģijā. Ceļotāji novērtēja arī abu humora izjūtu, kas visiem palīdzēja pārvarēt dažu labu ķibeli, kādas neizbēgami reizēm rodas tik pieredzējumiem pārbagātā braucienā, īpaši, ja grupas pamatu veido seniori. Te gan jāatklāj, ka gandrīz visi šī ceļojuma dalībnieki bija savstarpēji ļoti pazīstami un kopīgās ekskursijās rūdīti.

Bet nu ir pienācis laiks atklāt, kādu saturu piedāvāja ekskursija ar vilinošo nosaukumu "Bavārija – svētā un grēcīgā". Sausā uzskaitījumā tas izskatās aptuveni šādi: divas lielas un trīs mazākas pilsētas, astoņi klosteri, kopā ar klosteru baznīcām vismaz divpadsmit dievnami, ne mazāk kā četras pils, daudzi izcili arhitektūras ansambļi, braucieni ar kuģiem pa Ķēniņezeru un Kīmezeru, pacelšanās Alpu virsotnē, satriecošas dabas ainavas, muzeji, ar svarīgiem notikumiem saistītas piemiņas vietas un, protams, restorāni, krodziņi un alusdārzi. Ja šo atmiņu un iespaidu skici rakstītu tūlīt pēc piedzīvotā, droši vien būtu kārdinājums aperēt teju vai visu redzēto. Tagad, kad pagājuši vairāki mēneši, faktu apjoms reizēm vairs neliekas pats svarīgākais, daļa no tiem pakāpeniski balē un pat no atmiņas pagaist. Toties priekšplānā izvirzās redzētā un piedzīvotā raisītās pārdomas, daži spilgti mirkļi, kāds aizkustinošs stāsts vai daļa īsti neatminēta vēstures mīkla. Savukārt neapstrīdams man palika kopiespāids par Bavāriju kā nozīmīgāko Vāczemes sastāvdaļu ar milzīgu visu jomu potenciālu.

No daudzajiem apmeklējumiem klosteriem tuvāk gribu padalīties iespaidos un pārdomās par slaveno svētceļnieku galamērķi – benediktīniešu klosteri Andekā (*Andechs*), tikai dažu desmitu kilometru attālumā no



Andekas klosteris

Minchenes. Šī vieta bijusi pazīstama jau no Viduslaikiem, tur cauri gadsimtiem glabājas savulaik no Romas un Palestīnas atvestās svētās relikvijas, tiek minēts pat Kristus ērkšķu vainaga gabaliņš. Tāpat ir dzīvas daudzas leģendas par smagi slimu cilvēku dziedāšanu. Arī mūsu dienās šo vietu apmeklē ap 30 000 svētceļnieku gadā. Andekas klosteris ir ievērojama Nekropole, – te apglabāti daudzi Bavārijas valdnieki un arī komponists Karls Orfs, kuŗa slavenākais sacerējums *Carmina Burana* skanējis arī Rīgā. Bet istais magnēts tūristu pievilksanai šeit ir klosteru baznīca, kas XVIII gadsimtā uzcelta iepriekšējās vietā. Sperot kāju pāri dievnama sliksnim, Bavārijas rokoko stilā veidotais interjers liek aizrauties elpai, – tik pārbagāti greznis, zeltā mirdzošs, gleznojumiem un skulptūrām rotāts tas ir. Bet savādi, ka vismaz man tas spēcīgi iedarbojās galvenokārt uz redzes receptoriem, bet neskāra garīgo dimensiju. Tā vien likās, ka pārmērīgā greznība nevis ceļdvēseli lidojumam, bet gan nospiež.

Kad baznīcā viss aplūkots un izpētīts, laiks doties laukā, lai nokļūtu alus pasaulē. Jā, jūs nekļūdaties, – Andekas klosterim pieder liela alus darītava (*Klosterbrauerei Andechs*), kaut parei-

zāk būtu to raksturot kā varenu rūpnīcu, kas saražo ap 100 000 dekalitru septiņu (dažos avotos minētas pat divpadsmit) šķirņu alus gadā. To var pirkt līdzņemšanai vai daudzajos klosteru krodziņos lietot uz vietas. Šāda prakse nav nekas neparasts, – klosteru sienas daudzkur rotā uzraksts LŪDZIES UN STRĀDĀ, tomēr šeit pārsteidz rūpala milzīgais vēriens. Man likās zīmīgi arī tas, ka Andekas klosteru bukletā tikai divas lappuses no divpadsmit ir veltītas ar reliģiju saistītām lietām, pārējās – alus darītavai, restorāniem, veikaliem utt. Gribot negribot bija jādomā par sakrālā un profānā attiecībām.

Glūži citādu pieredzi negaidot nācās izbaudīt Etāles klosteru baznīcā. Pēc jau ierastās skaistā interjera apskates noskaidrojās, ka pēc piecpadsmit minūtēm sāksies mūku vakara pateicības lūgšanas – vesperes. Visi gribējām piedzīvot, kas īsti tas ir un kā notiek. Un, pateicoties Andrim Priedem, kuŗš ir ne tikai teoloģijas zinātņu doktors, bet arī praktizējošs priesteris, ieguvām atļauju būt šai notikumā klāt. Mūku izdziedātās daudz-

## Bavārija – svētā un grēcīgā

slavētus liķieŗus, jautājums par gara dominantu šaubas neradīja.

Bet nu laiks pievērsties nākamajai ceļojuma iespaidu skicei. Un tas būs stāsts par mazu pilsētiņu Oberammergavu (*Oberammergau*) kalnu ieskaūtā ielejā. Neslēpsu, ka man, tāpat kā vairumam mūsu ceļotāju, Bavārijas mazās pilsētas likās tuvākas nekā lielās. Domāju, tas tāpēc, ka, piemēram, dižās Minchenes labākai iepazīšanai vienkārši pietrūka laika, tāpēc palika tāda kā mazuma sajūta. Toties Oberammergavu varējām izstaigāt vairākkārt no viena gala līdz otram. Jautāsim, kas tad tur skatāms tik īpašs? Īpašs ir tas, ka katra nama un namiņa fasāde šeit ir izgreznota ar krāšņām freskām, kuŗas attēloti gan pazīstamu pasaku tēli, gan reliģiski sižeti, gan sa-

kārtībā bijuši tikai daži izņēmumi, piemēram, izrāde notikusi arī 1934. gadā, kad tika atzīmēta Pasiju 300 gadu jubileja. Savukārt izlaists tika 1940. gads sakarā ar Pasaules kara darbību un pārcelts no 2020. uz 2022. gadu pandēmijas dēļ. Fascinējošākais šajā notikumā man šķiet tas, ka visi uzveduma dalībnieki – aktieŗi, mūziķi, tehniskie darbinieki – konsekventi ir vietējās kopienas iedzīvotāji. Piemēram, šāgada uzvedumā piedalās aptuveni divi tūkstoši dalībnieku, bet pilsētā dzīvo tikai nedaudz vairāk par pieciem tūkstošiem. Speciāli Pasijām ir uzcelta milzu zāle ar vairākiem tūkstošiem vietu. Aizraujošs ir stāsts, ka daudzi pilsētnieki manto savas lomas uzvedumā no paaudzes paaudzē. Iedomā-



Oberammergara

dzīviskas ainiņas, kas nu kuŗam saimniekam bijis sirdij tuvāks. Bet diezin vai ar šo pilsētiņas drusku suvenīrisko skaistumu būtu pieticis, lai to izceltu īpaši. Patiesībā Oberammergavu visā pasaulē pazīst slaveno Pasijas spēļu jeb Kristus ciešanu uzveduma dēļ. Pirmo reizi šāds pasākums te noticis tālajā 1634. gadā, kad vietējie iedzīvotāji to izspēlēja pateicībā Dievam par to, ka viņu kopienu nav skāris apkārtni postošais buboņu mēris. Turpmāk Pasijas izspēlētas ik pēc desmit gadiem reizēs, kad gadskaitlis beidzas ar nulli. Šai

jieties, piemēram, Kristu no Nācaretes savulaik ir atveidojis tēvs, pēc gadiem trīsdesmit tas varēja būt viņa dēls, bet šogad jau mazdēls. Vispār var just, ka šis notikums ārkārtīgi saliedējis Oberammergavas iedzīvotājus. Kaut kas aptuveni tāds kā mums mūsu Dziesmusvētki. Diemžēl mūsu ceļotājiem neizdevās neko no iestudējuma redzēt dabā, toties, mājās pārbrāukusi, sameklēju vairākus videoierakstus un varu apliecināt, ka iespāids ir varens.

(Turpinājums sekos)

VALDA  
LIEPIŅA

## DODAMIES BALSOT!

Kāds Deivida Lodža (*David Lodge*) romāna varonis saka – tad, kad milējies pēdējo reizi, tu nezini, ka tā ir pēdējā reize. Tāpat ir ar balsošanu. Vai kāds no mūsu priekštečiem varēja iedomāties, ka 1931. gada 3. un 4. oktobrī, dodoties nobalsot par Latvijas Republikas 4. Saeimu, pēcāk **vairāk nekā 60 gadus nebūs iespējas** piedalīties brīvās vēlēšanās? Nākamā iespēja bija 1993. gadā! Vai mēs varam šādu iespēju pat iedomāties? 4. Saeimas vēlēšanās 1931. gadā piedalījās 103 kandidātu saraksti no 44 partijām (27 partijas iekļuva Saeimā). Nobalsoja 974 822 vēlētaji, kas sastādīja **80,04%** balsstiesīgo.

Latvieši ir starp laimīgajām valstīm, kas **atguva tiesības** balsot.

**Pēc 62 gadu pārtraukuma**, 1993. gada 5. un 6. jūnijā, Latvijas tauta balsoja par 5. Saeimu. Vēlēšanās piedalījās 23 politiskās partijas. Nobalsoja 1 118 316 vēlētaji, kas sastādīja **89,9%** no 1 243 956 balsstiesīgo. Šogad dodamies pie savas neatkarīgās Latvijas Republikas vēlēšanu urnām jau 14. reizi, taču skumji apzināties, ka mēs arvien mazāk novērtējam savas brīvības un neatkarības privilēģijas – nodot savu balsi par Latvijas nākotni. 13. Saeimas vēlēšanās piedalījās 16 politiskās partijas un nobalsoja vien **54,60%**. Mums katram, protams, gribas ticēt, ka Latvijā vairs nepienāks tie laiki, kad mūsu privilēģija balsot varētu tikt atņemta, taču, tikai aizējot nobalsot, mēs varam stiprināt nākotnes brīvības izredzes.

Vēsturnieks Timothy Snaiders (*Timothy Snyder*) atgādina par šādiem gadījumiem arī citur pasaulē – lidzinoši nesena vēsturē. Daļa vāciešu, kuŗi 1932. gadā balsoja par nacistu partiju, neapšaubāmi saprata, ka šis varētu būt pēdējās jēgpilni brīvās vēlēšanas kādu laiku, bet lielākā daļa to nesaprata. Daži čehi un slovakie, kuŗi 1946. gadā balsoja par Čehoslovākijas komunistisko partiju, droši vien saprata, ka balso par demokrātijas beigām, taču lielākā daļa uzskatīja, ka viņiem būs vēl viena iespēja. Bez šaubām, krievi, kuŗi balsoja 1990. gadā, nedomāja, ka šis būs pēdējās brīvās un godīgas vēlēšanas viņu valsts vēsturē, kas (līdz šim) ir bijušas. Jebkuŗas vēlēšanas var būt pēdējās – vai vismaz pēdējās tā balsotāja mūžā.

### Demokrātijā vienkārši ir

Mēs esam pieraduši pie domas, ka demokrātijā vienkārši ir. Tā automātiski turpina pastāvēt līdzās vēsturei, lielākiem spēkiem vai kapitālismam. Demokrātijā ir cilvēku izvēle valdīt un vadīt, izvēle ne tikai būt brīvam izteikt savas domas un vēlmēs, bet arī uzņemties atbildību par rīcību un lēmumiem. Tā ir par vērtībām. Tās pastāvēšana ir atkarīga no tā, par ko esam gatavi uzņemties risku (kā to patlaban redzam Ukrainā). Neatkarīgi no tā, kas notiek šajā karā,

ukraiņi riskē par vērtībām, kas atbilst demokrātijai, un šis risks mudina mūs domāt par savām vērtībām. Demokrātijā ir atkarīga no mūsu līdzdalības. Tātad arī no mūsu piedalīšanās vēlēšanās. Mums ir svarīgi tikt pārstāvētiem pasaules procesos – Latvijai ir svarīgi būt pie galda, lai nenonāktu **uz** galda...

Mums ir svarīgi stingri pieteikt saviem ievēlētajiem deputātiem, ka no viņiem prasām to rīcību, ko viņi mums šajās nedēļās sola. “Nu kā var nesolīt? Kā var nesolīt pensionāriem cilvēka cienīgu dzīvi un saprātīgu pensiju? Kā var nesolīt veselības aprūpei viņiem absolūti nepieciešamo naudu? Kā var nesolīt zemniekiem atbalstu konkurētspējas nostiprināšanai?” – šie bijušā premjerministra Einara Repšes vārdi kļuvi par mūsdienu Latvijas “politisko folkloru”. Mēs redzam, ka šie vieglprātīgie solījumi vēl joprojām parādās solījumu sarakstu augšgalā. Tieši tagad mums ir iespēja un pienākums ne tikai balsot un izrādīt uzticēšanos kādai partijai, bet gan aktīvi sekot līdz ievēlēto pārstāvju rīcībai. Un, ja negribam tieši uzticēties, balsojot par kādu partiju, varam to arī izaicināt uz nākotnes rīcību!

**Psichiātrs Artūrs Utināns: “Reizēm dzirdam, ka vēlētājs saka: esmu vīlies šajās vēlēšanās – politiķi netur solījumus! Nav jāgaida, ka elite mūs nemānīs. Krāpšanās un melošana ir cilvēka sastāvdaļa. Skaidrs, ka politiķi mānīsies un melos, bet jāizdara spiediens, lai politika paliek tīrāka. Pagaidām to sabiedrībā nemana.”**

Lai gan bieži liekas, ka Latvijas attīstība atpauzē no citām valstīm (un tā dažos sektors arī ir), mums ir izveidojušās nevaldības organizācijas (NVO), nodibinājumi utt., kuŗu uzdevums ir ne tikai papildināt valdības darbības jomās, kur tautas līdzdalība ir nepieciešama, bet arī sekot līdz valdības darbam, korupcijas rādītājiem u.c. Taču, lai sekotu ievēlēto deputātu darbam, šim organizācijām ir vajadzīga mūsu iesaistīšanās – **un vispirms mūsu līdzdalība Saeimas un pašvaldību vēlēšanās.**

Tieši **Latvija bija pirmā Eiropas valsts, kur sievietes ieguva balsstiesības vispārējās, atklātās vēlēšanās.** Mūsdienās pašaprotami liekas, ka tiesības piedalīties vēlēšanās ir gan vīriešiem, gan sievietēm, gan LBTO. Atsevišķās Eiropas valstīs, piemēram, Šveicē sievietes tikai 1971. gadā ieguva iespēju piedalīties vēlēšanās. Latvijas teritorijā šādas tiesības bijušas jau 1905. gadā, gadu ātrāk nekā So-

mijā, kas tiek uzskatīta par pirmo zemi Eiropā, kuŗā sievietēm ļāva vēlēties. Tobrīd Latvijā gan atradās trīs Krievijas guberņu sastāvā. Ikkatrs divdesmit gadus vecs iedzīvotājs 1905. gada revolūcijas laikā decembrī varēja piedalīties pašvaldību delegātu vēlēšanās, neraugoties uz tautību vai dzimumu.

Daudzi ir cīnījušies un atdevuši savas dzīvības par mūsu tiesībām balsot, izteikt savu viedokli, par demokrātijā Latvijā. Kad transporta pieturā pie Ministru kabineta gaidām autobusu, pieminēklis Gunāram Astram mūs mudina “Nebaidieties!”. Viņš un daudzi laikabiedri cīnījās par to, lai mēs šodien varētu piedalīties demokrātiskās vēlēšanās. Viņi par to atdeva savas dzīvības, tāpat kā tie, kas krita kara laukā. Tāpat kā neskaitāmie ukraiņi, kas šodien cīnās par savu – **un mūsu** – brīvību un iespēju dzīvot demokrātijā. Brīdī, kad redzam, kā citi cīnās, bet paši neko nedarām, mēs aktīvi (vairs ne pasīvi) mājām demokrātijai **ardievas**. Tā jau ir necieņa ne tikai pret tiem, kas pagātnē cīnījušies, bet arī pret mūsu pēcnācējiem. Pret visiem tiem, kas šajās dienās pirmo reizi dosies uz skolu.

Eiropas Savienības tiesas (EST) tiesnese, profesore Ineta Ziemele uzsver riskus, ja uz vēlēšanām dodas neliels skaits balsstiesīgo. Viņa atgādina, ka demokrātijā nav visatļautība un tā prasa arī pildīt pienākumus, kā, piemēram, doties uz vēlēšanām, lai nepazaudētu savu valsti. “*Latvijas tiesību sistēmā šis ir tiesības – tiesības kandidēt, tiesības vēlēties. Tikmēr Beļģijā ir administratīvā atbildība, ja neaiziet šo pienākumu izpildīt,*” atzīmē profesore. EST tiesnese īpaši jauniešus aicina sekot līdz politikājiem procesiem valstī: “*Mūs ir tik, cik mēs esam, un mēs ģeopolitiski atrodamies tur, kur atrodamies. Līdz ar to Latvijas gadījumā, pat ja tas nav likumā ierakstīts, es to uztveru kā ārkārtīgi milzīgu atbildību – iet un nobalsot. Nemot vērā, cik neliels cilvēku skaits aiziet Latvijā uz vēlēšanām, ir milzīgi riski, ka demokrātijas process, tā lēmumu demokrātizēšana, ir ļoti minimāla Latvijā,*” norāda I. Ziemele. Profesore uz-

## PBLA aicina un priekšvēlēšanu debatēm diasporai

**Piedalies, iesaisties – ir JĀbalso!**

**3 diskusijas ar politisko partiju līderiem:**

**31. augustā – drošība**

**7. septembrī – izglītība un kultūra**

**14. septembrī – labklājība un ekonomika**

tiešraidē [www.jabalso.lv](http://www.jabalso.lv) un PBLA Facebook lapā



PBLA īstenotajā priekšvēlēšanu projektā visiem balsstiesīgajiem Latvijas pilsoņiem ārpus Latvijas “JĀbalso” 31. augustā, 7. septembrī un 14. septembrī notiks priekšvēlēšanu debates ar politisko partiju līderiem.

31. augustā plkst. 15.30 pēc Latvijas laika notiks pirmās debates, kur politisko partiju Ministru prezidenta amata kandidāti iepazīstinās ar savu redzējumu par darāmajiem darbiem un drošības jautājumiem. Uz šīm debatēm ir aicināti to partiju pārstāvji, kas pēc *Factum* 7. augusta partiju reitingiem pārsniedz 5% barjeru (skat. [reitingi.factum.lv/reitingi-saeima](http://reitingi.factum.lv/reitingi-saeima)).

7. septembra debašu tēma būs kultūra un izglītība, bet 14. septembrī tiks padziļināti apspriesti aktuālie jautājumi ekonomikas un labklājības jomā. Visas debates būs skatāmas tiešraidē [www.jabalso.lv](http://www.jabalso.lv), kā arī PBLA Facebook lapā. Būs pieejami arī debašu ieraksti.

**14. Saeimas vēlēšanas norisināsies šī gada 1. oktobrī. PBLA atgādina, ka līdz 9. septembrim ir iespējams pieteikties balsošanai pa pastu ārpus Latvijas un ka vēlētāji ārvalstīs nodrošināt informāciju var atrast [www.jabalso.lv](http://www.jabalso.lv).**

Pasākumu finansiāli atbalsta Sabiedrības integrācijas fonds no Kultūras ministrijas piešķirtajiem Latvijas valsts budžets līdzekļiem. Par projekta “Priekšvēlēšanu projekts visiem balsstiesīgajiem Latvijas pilsoņiem ārpus Latvijas “JĀbalso”” aktivitāšu saturu atbild ārvalstu organizācijas “Pasaules Brīvo latviešu apvienība” pārstāvniecība.

sver, ka tas nav labi, ja parlamentā nav pārstāvēti pēc iespējas vairāk viedokļu. Tas valsts attīstībā un katra mūsu dzīvē neko labu nesola, tāpēc noteikti jānododas uz vēlēšanām.

Šodien redzam, ka demokrātijā visur atkāpjas. Visā pasaulē ir vērojams demokrātijas regress. Mums ir unikāla iespēja šo regresu bremsēt savā telpā; tajā par kuŗu mēs esam atbildīgi.

### Etnoeiforija

Latvieši gan Latvijā, gan plašajā diasporā ar nepacietību gaida Dziesmu svētkus jau nākamgad. Dziesmu svētkiem Latvijā, tāpat kā dziesmu un/vai kultūras svētkiem diasporā (īpaši trimdā) ir allaž bijusi liela loma mūsu latviskās pārliecības, pašapziņas nostiprināšanā. Tā ir iespēja latviešiem sanākt kopā un lepoties par savu mantojumu, par sevi. Būdam trimdas bērns, atceros, ka, dodoties uz Austrālijas Kultūras dienām ik gadu decembrī, bija īpaša svētku sajūta un, kad atgriezāmies, latviskuma “šprice” bija saņemta. Ap šiem svētkiem rodas tāda kā eiforijas sajūta. Un tomēr te der vēl pieminēt, ka lielāku latviskuma devu mēs dabūjam, apmeklējot pēc Kultūras dienām notiekošos jauniešu kursus, vasaras vidusskolu vai bērnu nometnes, kad tuvāk

iepazīnām latviešu kultūru, kā arī savus vienaudžus.

Zviedrijā mītošais Juris Krēslis: “*Mūsu Dziesmu svētku eiforija ir drusku “antivakseriska”.* Mēs izbaudām emocionālo svētku eiforiju, bet mēs neko no tā nepārceļam uz valsti. Mēs kopīgi izdziedamies un izdejojāmies, bet referendumā nevaram aiziet un nobalsot par valodu.

*Te būtu jājautā, vai mūsu etnoeiforija, kuŗu uzskatu par ļoti svarīgu dzinējspēku, nav aizēnojusi mūsu valstisko domāšanu? Te ir vērts piezīmēt, ka mūsu valsts dibinātāji nenodevās šai eiforijai, kaut arī tie bija ļoti dziļi latvieši, kas cienīja savu valodu un kultūru.”*

Tiesa, folkloras, kuŗu un deju kustībai bija neatņemama loma Latvijas Atmodā. Dziesma un deju palīdzēja tautai izdzīvot okupācijas gadus. Teātri piekopa latviešu valodu. Šajos gados, liekas, izveidojusies domāšana, ka gan jau kāds cits parūpēsies... Bet mēs taču paši spējam par sevi uzņemties atbildību 1989., 1990, 1991. gadā, kad sargājām (un nosargājām) savu valsti. Uzņemamies atbildību vēl līdz gadsimtenā mijai, kad balsotāju skaits sāka konsekventi sarukt līdz pēdējām vēlēšanām (13. Saeima) 2018. gadā, kad savu balsi nodeva vien **54,6% balsstiesīgo.**

(Turpinājums 8. lpp.)

(Turpināts no 7. lpp.)

**Kāpēc neejam?**

Un te jau varu dzirdēt parastos iemeslus – “Ai, nav jau tur neviena par ko balsot...”; “Visi kaut ko sola, bet neviens neko nedara...”; “Viņi visi tur ir korumpēti...”; “Es kaut kur lasīju, ka vēlēšanas ir tik un tā pret Satversmi”. “Reizēm dzirdam, ka vēlētais saka: esmu vilies šajās vēlēšanās – politiķi netur solījumus! Nav jāgaida, ka elite mūs nemānīs. Krāpšanās un melošana ir cilvēka sastāvdaļa. Skaidrs, ka politiķi mānīsies un melos, bet jāzodara spiedienu, lai politika paliek tīrāka. Pagaidām to sabiedrībā nemana.” (Psihiatrs Artūrs Utināns)

Dodamies uz vēlēšanām, un arī pēc tam izmantosim savas pilsoniskās un demokrātiskās tiesības sekot līdz deputātu darbam, izdarīsim spiedienu! Tam ir jābūt apzinātam, gadiem ilgam procesam, nevis skaļiem protestiem (ar baloniem, koncertiem utt.), kuŗos līdzīgi domājoši cilvēki apvienojas. Tas ir arī konstruktīvs darbs demokrātiski ievēlētai opozīcijai.

Lai dots uz priekšu, ir vajadzīga kāda struktūra. No kurienes radīsies savas zemes saimnieki? Kā izveidosim savu valsts pārvaldes sistēmu, ja neesam nevienu ievēlējuši? Mūsu pēdējo desmitgažu pieredze nekādus mistiskus saimniekus no tuk-

šiem vārdiem nav radījusi! Nihilisms, kas veidots ar uzsaukumiem (tostarp – neiet uz vēlēšanām!) un kritiku, bet bez alternatīvas rīcības vai alternatīvas, varam izlasīt soctiklos, laikrakstos. Tie atbaida potenciālos vēlētajus, jo viņiem vairs nav skaidrības par vēlēšanu nozīmi. Katrā jau kaut kur ir apslēptais dumpinieks, bet mūsu Saeimas vēlēšanas un valsts nākotne ir pārāk svarīga, lai pakļautos savam iekšējam dumpiniekam!

**Maize un cirks?**

“Dodiet tautai maizi un cirku!” Vēlēšanu gaitā esam daudz pieredzējuši ne tikai tukšos vai neizpildītos politiku solījumus, bet arī vēlēšanu kampaņas, ko varētu vienīgi raksturot kā cirku (sākot ar banāniem, līdz bezmaksas koncertiem). Vēl joprojām ir politiķi, kas uzskata, ka cilvēkus var “nopirkt”, pārliecināt ar ēdienu un izklaidi, tā vietā, lai viņi varētu nodoties pilsoniskām pārrunām un darbiem. Šo jēdzienu senatnē pirmo reizi aprakstīja satīriķis, romiešu dzejnieks Juvenāls, kuŗš radīja latīņu terminu *panem et circenses*, kas nozīmē “maize un cirks”. Vai tie ir banāni, koncerti vai skaļas klaigas, protesti, – daļu vēlētajū tieši tas uzrunā. Taču liekas, ka ir vēl lielāks skaits vēlētajū, kuŗus tas ne vien neuzrunā, bet

varbūt atbaida vai liek pavīpsnāt? Politiskā dzīve šķiet kļuvusi banāla un teatrāla.

Atceros, ar kādu pacilātību mēs Melburnā devāmies uz 5. Saeimas vēlēšanām 1992. gadā. Latvijā un ārpus tās brīvas un neatkarīgas vēlēšanas bija sapņu piepildījums. Melburnas vēlēšanu iecirknis bija ierīkots latviešu namā, un tur gaiss pilnīgi “sprakšķēja” no pozitīvajām emocijām. Beidzot varējām atkal vēlē Latvijas brīvās vēlēšanās! Tas bija tik **nozīmīgs notikums**, ka Austrālijas televīzijas kanāli veidoja īpašus ziņu sižetus un tos rādīja vakara ziņās. Tas bija nozīmīgs notikums ne tikai Latvijā, bet arī **pasaules mērogā**.

Kad 2010. gadā izveidojām vēlēšanu iecirkni Luksemburgā, tur mītošie latvieši bija stāvā sajūsmā par iespēju turpat savā mītnes zemē nodot savu balsi. Vairs nebija jābrauc uz Briseli, bet gan kopā ar visu ģimeni doties balsot. Tie bija kā svētki. Togad vēlēšanu iecirkni ierīkojām goda konsula garāžā! Ārpusē bija uzlieta nojume – ja nu gadījumā uznāktu lietus vai pārmērīgi stipra saule. Rindas veidojās. Vecāki ar maziem bērniem, daži vēl ratiņos, nāca balsot. Gadiem ejot, bija skaisti ieraudzīt šos bērnus pieaugam un pievienojamies saviem vecākiem. Tā bija pilsoniskās apzi-

ņas audzināšanas paraugstunda. Un pamazām Luksemburgā izaugušie jaunieši paši nāca pirmo reizi nodot savu balsi. To Luksemburgā izdarīja arī Prezidenta Egila Levita dēls. Jaunieši ļoti nopietni lasīja programmas, sekoja ziņām un analīzei – tas viņiem bija nopietns un svarīgs pienākums. Toreiz uz vēlēšanu iecirkni Luksemburgā atbrauca arī latvieši no tuvējās Vācijas, Francijas un Beļģijas. Viņiem šķita, ka, ja nu Luksemburgā (garāžā!!!) var iekārtot vēlēšanu iecirkni, kādēļ gan viņi nevarētu to pašu? Ar gandarijumu vērojām, ka nākamajās vēlēšanās Eiropā izveidojās vairāki jauni iecirkņi. Diaspora gribēja – un grib – balsot.

Šogad vēlēšanu iecirkņu skaits ārzemēs ir sarucis. To laikam daļēji var skaidrot ar lielo uzsvāru uz pasta balsošanu. Lai gan gribas ticēt, ka šī iespēja tiks pilnībā un aktīvi izmantota, nekas nespēj atvietot to sajūtu, kāda ir, personiski aizejot uz iecirkni, un tur iemest savu izvēli urnā. Ja balsojam pa pastu, tad nodrošināsim bals nonākšanu iecirknī līdz 1. oktobrim.

**Mums ir izcila iespēja**

Varam mazināt demokrātijas regresu pasaulē. Varam uzticēt vai izaicināt valdību un valsts pārvaldi uz aktīvāku darbu nā-

kotnē. Varam iesaistīties mūsu jaunievēlētās valdības darba sekošanā un izvērtēšanā. Neklusēsīm!

Vai esam aizmirsuši, cik maz ir to valstu, kuŗām izdevies iegūt vai **atgūt** šo privilēģiju?

Vai esam aizmirsuši, cik daudzi cilvēki Latvijā un ārpus tās strādāja un ziedoja (arī savas dzīvības), lai mums iedotu un nosargātu šo privilēģiju?

Vai tā tomēr nav necieņa pret iepriekšējām paaudzēm, ja mēs nenovērtējam to, kas mums tagad ir dots? Un, ja šo privilēģiju nenododam nākotnes paaudzēm?

**1. oktobrī mums katram zināms, kas jādara. Ejam balsot! Šī ir mūsu iespēja aktīvi piedalīties Latvijas Republikas nākotnes izgaismē.**

Raksts tapis projekta “Jābalso” ietvaros, sadarbībā ar:



Sabiedrības integrācijas fonds

(Turpināts no 5. lpp.)

Varu vien papildināt – kaut kādas provokācijas uz robežas ir iespējamas, tāpat kā krievu valodā runājošo iedzīvotāju kūdišana, tomēr īsta šantāža no Krievijas puses, manuprāt, vairs nav iespējama. Vēl vairāk, BBC ziņo, ka, nespējot eksportēt dabasgāzi uz Vāciju, Krievija rūpniecā Somijas pierobežā Portovajā to lielos apjomos sadedzina.

Tomēr tas nenozīmē, ka uz Krieviju orientētajām partijām vai tām, kuŗas tagad, kaŗa laikā, slēpjas aiz kristīgās ticības un ģimeniskuma, kaŗu vairs nepieņemot, nav izredžu iekļūt Saeimā. Jau minētais Rosļikovs, kā zināms, aicina piešķirt Latvijas pilsonību visiem nepilsoņiem un sola sodīt tos, kuŗi pieņēma lē-

mumu par pieminekļa nojaukšanu un tos, kuŗi to organizēja un izdarīja. Rosļikova teikto var noskatīties un noklausīties portāla *Delfi* archīvā priekšvēlēšanu raidījumu ciklā “Nākamais, lūdz!” 26. augusta ierakstā, no kuŗa epizodes skatāmas arī *Apple* un *Spotify* podkāstos. Arī sabiedriskā mediju portālā *lsm.lv* sadaļā “Kas notiek Latvijā?” ir skatāmas sarunas ar partijām, un 30. maijā tā notika ar partiju “Stabilitātei!”. Vēl jāpiebilst, ka jau pēc tiešraides *Delfos*, Rosļikovs pārmeta raidījuma vadītājam, ka tā ar viņu pēc raidījuma turpinājusi sarunāties latviešu valodā. Gribot negribot jāatceras Krievijas režisors Nikita Michalkovs, kuŗa filma “Saules nogur-

dinātie” 1994. gadā saņēma Amerikas Kinoakadēmijas balvu par labāko starptautisko spēlfilmu un kuŗu kādreiz uzskatīja par vienu no talantīgākajiem un interesantākajiem Krievijas režisoriem. Michalkovs jau krietni sen ir kļuvis par kvēlu Putina atbalsītāju un nesen, 26. augustā, Piemaskavas pedagogu forumā publiski paziņoja (un to tālāk ziņoja Krievijas ziņu aģentūra *PVA Hobocmu*), ka ukrainim runāt ukraiņu valodā (savā zemē), nozīmē, ka viņš ir rusofobs, pret to ir jācīnās, tas esot jāiznīdē jau “pašā saknē”. Zemtekstā bija skaidri saprotams, ka rusofobija nozīmē, ka ukraiņi ir nacisti, bet pret nacistiem jācīnās. Tātad, ja ukraiņi savā dzim-

tenē runā savā valodā, viņš ir jāiznīcina – tāda ir Michalkova un Putina režīma atbalsītāju nostāja, pat ja brīžiem tā tiek paslēpta aiz mazliet citādi noformulētiem jautājumiem un atziņām.

Arī LKS, kuŗa līdz šim vairāk bijusi zināma līdz ar Tatjanu Ždanoku, kuŗa ievēlta Eiropas Parlamentā no Latvijas un kuŗas negatīvā nostāja pret Latviju nav nekāds jaunums, šogad cenšas izcelties arī Rīgas vēlēšanu apgabala saraksta pirmais numurs, Rīgas domes deputāts un partijas līdzpriekšsēdētājs Mirosļavs Mitrofanovs. Nostāja valsts valodas jautājumā un pret pieminekļa nojaukšanu neatšķiras no Rosļikova nostājas, tikai izteiksmes

veids ir mierīgāks. Pirms dažām dienām Mitrofanovs paziņoja: “Lai neeskalētu konfliktu starp Rietumiem un Krieviju, Latvija varētu biežāk paklusēt” un sacīja, ka Latvijas valstsvīru reakcija uz Krievijas politiku ir provocējoša un ir jāpārtrauc meklēt veidus, kā vēl provocēt Krieviju uz vēl asāku un bīstamāku reakciju. Mitrofanovs gan saņēma īsu un precīzu ārlietu ministra Edgara Rinkēviča atbildi: “Latvija neklusēs. Mēs iestājamies un turpināsim iestāties pret Krievijas agresiju, atbalstot Ukrainu tās cīņā par brīvību un neatkarību. Esam labi apguvuši vēsturi un pazīstam savu kaimiņu. Vienīgais, kuŗš šodien palaida gaŗām iespēju paklusēt, ir biedrs Mitrofanovs.”

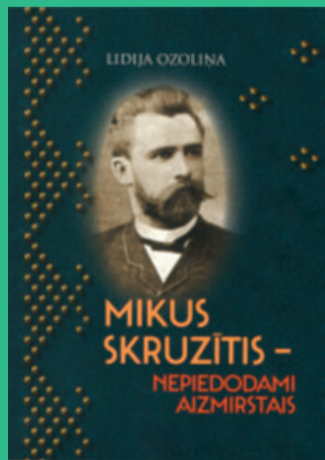
Par partijām, kuŗas patiesībā orientētas uz Krieviju un apdraud Latvijas drošību un neatkarību, un to izteikumiem, aicinājumiem varētu rakstīt daudz, bet ir skaidrs, ka šīs Saeimas vēlēšanas ir tikpat svarīgas un ar nozīmi nākotnē, kā savulaik referendumus par latviešu valodu 2012. gadā. Tādēļ vēlēšanās ir jāpiedalās, jo pilsoņu vairākums nav par Latviju Krievijas sastāvā.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

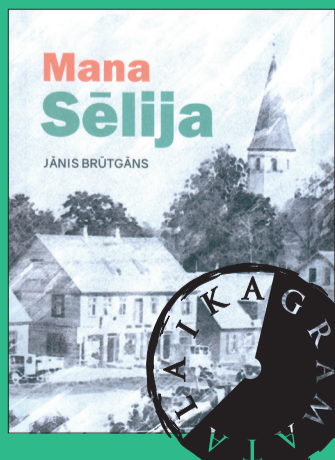
**MAF**  
Mediju atbalsta fonds

**Jānis Brūtģāns.  
MANA SĒLIJA**

Grāmatas autors Dr. med. vet. Jānis Brūtģāns dzimis Sēlijā un dzimtā novada vēsturi, kultūru, dižos novadniekus Veltu Tomu un Jāni Jaunsudrabiņu godājis visu mūžu. Autors, stāstot savas bērības atmiņas, uzzīmē bagātīgu un autentisku Sēlijas dzīves ainu aizv. gs. 30. – 60. gados

**Lidija Ozoliņa.  
MIKUS SKRUZĪTIS –  
NEPIEDODAMI  
AIZMIRSTAIS**

Grāmata ir par dižo Sēlijas dēlu, spožu, bet piemirstu jaunalvieti Miku Skruzīti un viņa laikabiedriem. Mikus Skruzīša darbs “Sēļi, Kurzemes augšgala senči” ir pirmais un augsti novērtētais pētījums par Sēliju un tās ļaudīm. Viņa dzīve un sabiedriskā rosiņa jau 19.gs. vidū pieteica sēļu zemi kā novadu ar senu un bagātīgu kultūru, savām tradīcijām un tiesībām uz savu identitāti.



**WWW.LAIKAGRAMATA.LV**



## TRIMDAS PERSONĪBU PAŠPORTRETI

## HERONIMS TICHOVSKIS

Katrs autors, kas raksta prozu, liriku, drāmu vai zinātnisku apcerējumu, veic radošu darbu. Viens dara vairāk, otrs – mazāk, viens veic lielākus, otrs mazākus darbus, bet visi kopā viņi rada un vairo tautas un cilvēces gara vērtības un kultūras tradīcijas. Personīgi neesmu daudzrakstītājs, taču savu daļiņu arī es esmu darījis literatūras kritikas un filoloģijas pētījumu laukā. Darītais un darāmais spilgtāk varēs arī spoļoties grāmatā, kurā būs sako- poti nopietnākie apcerējumi un recenzijas un kuŗa, ceru, varēs parādīties atklātībā. Šais rindās, pēc redaktora acinājuma, gribu sniegt dažas piezīmes par savu dzīvi, minot īpaši tos spēkus un faktorus, kas risinājuši un mudinājuši mani uz rakstīšanu.

Esmu dzimis 1907. gada 22. septembrī Ludzas apriņķī, Pildas pagastā Potorovas sādžā, kur arī pavadīju skaistos bērnības gadus un baudīju pamata audzināšanu un izglītību. Mans vectēvs un tēvs bija zināšanu kāri cilvēki, bet bez skolas izglītības viņi nodzīvoja savu mūžu, piesaistīti šaurai zemes strēmelei un tuvākai apkārtni. Mana māte bija mantojusi latviešu tautas tradīciju bagāto pūru – viņa bija neizsmēlama tautasdziesmu, pasaku un ticējumu zinātni, un simtiem viņas teikto variantu glabājas Latviešu folkloras krātuvē vai manos folkloriskajos rakstos.

Pirmā skolotāja bija mana māte, kuŗa, Dievs vien zina kā bija iemācījusies burtot “Dieva grāmatā” un, pie vērpjamā ratiņa sēžot, iemācīja arī mani “skaitīt” no “Pīlneigos Lyugšanu un dzišmu gromatas”, tā pavecot ceļu uz N. Rancāna tulkoto “Genovevu”, F. Trasūna “Školas dorzu” un citu literatūru latgaļu valodā. Pirmā

pasaules kaŗa sākumā sāku apmeklēt pašu sādžas trīsgadīgo krievu tautas skolu. Pēc pāŗa mēnešiem jau biju tā “progresējis” krievu rakstu noslēpumos, ka sāku saņemt grāmatas uz māju papildu lasīšanai. Krievu pasaku, piedzīvojumu un ceļojumu grāmatras atraisīja bērna fantāziju tā, ka drīz vien ar vienu no brālēniem sacentāties mūsu pašu pasaku “sacerēšanā”. Tā bija pati pirmā tieksme pēc sevis izteikšanas ar rakstu palīdzību.

Pēc Latvijas nodibināšanas un lielieku armijas padzišanas no Latgales atjaunojās sādžas skolas darbs. Pāris nedēļās iemācījos “baltiešu mēle” lasīt un rakstīt, un drīz skolotāja atzina, ka man tur vairs nebija ko darīt. Vecāki mani aizveda uz Ludzas pilsētas sešklasīgo pamatskolu, kuŗas atlikušās klases nobeidzu pusotra gada laikā. Kopš 1922. gada rudens izglītību turpināju Ludzas valsts ģimnazijā. Jau sākuma klases pastiprinājās pirkstu “niezēšana” uz rakstīšanu, un manus domrakstus latviešu un krievu valodā skolotājas bieži lasīja klases skolēniem. Trešās klases sākumā ar pāris citu biedru līdzdabību nodibināju skolas literāro žurnālu *Vita Nostra*. Dzīve toreiz tēlojās kā augsts kalns, pēc kuŗa galotnes sasniegšanas atvērsies dzīves pilnība un skaistums. Tādā garā žurnālam uzrakstīju ievada tēlojumu. Ģimnazijas direktors Jānis Turkopuļš, pats jauns entuziasts un ar rakstnieka talantu, tūliņ to pamanīja un mudinā ja uz tālāku rosmi rakstīšanā. Pakāļdarinot Puškinam, Ļermontovam, Porukam, Akurateram un citiem, pierakstīju veselas burtnīcas ar dzejoļiem un tēlojumiem, jo toreiz vārdu virknes un atskanāšanas plūda un burbuļoja kā strauta

ūdēns pavasara palu laikā. Turpmākā dzīve tēlojās kā cēla un nemītīga kalpošana Tēvijai un cilvēces labā, bet kad 1928. gada pavasarī nobeidzu ģimnaziju un uz brīdi sajutos kā no laivas izmests un visu pamests. Vienīgais tālākais ceļš bija – uz universitāti, bet līdzekļu nebija. Ar māsas palīdzību vasarā kādā dienā tuvējā stacijā piekrāvu malkas vagonu, par ko saņēmu septiņus latus. Pusi samaksāju par braukšanas biļeti līdz Rīgai un izturēju iestājeksāmenus Latvijas Universitātes Filoloģijas un filozofijas fakultātē, bet ar atlikušajiem trīsarpus latiem iesāku studēt.

Tā kā prāts arvien nesās uz rakstīšanu, tad drīz vien uzņēmu sakarus ar latgaļu presi. Pirmā mana recenzija par latgaļu iepriekšējā gada literāro ražu tika iespiesta P. Baško rediģētā rakstu krājumā “Sējējs” 1927. gadā. Rakstīju “Latgolas Vordam” un 1927./28. gados biju avīzes “Jauno Staume” tehniskais redaktors. Kaut dzejoļu rakstīšanas plūdi bija jau pierimuši, tomēr latgaļu avīzēs un žurnālos paspēju vēl iespiest pāris duču dzejoļu. Atceros, par dažu no tiem bija nopriecājušies Latgales jaunie autori A. Sprūdžs un citi, bet kritiķis St. Belkovskis *alias* Edgars Ego mudinātos aiznest *Jaunāko Ziņu* J. Kārklīnam; tomēr kļuva arvien kritiskāks pret sevi un dzejošanu pakāpeniski atmetu.

Sakarā ar Latvijas 10 gadu patstāvības atceri uzrakstīju gaŗāku apceri par Latgali brīvajā Latvijā un aizsūtīju to *Izglītības Ministrijas Mēnešrakstam*. “Kādu dienu redaktors T. Zeiferts apturēja mani pie Universitātes durvīm, izbāra par raksta izstiepšanu gaŗumā, bet rakstu tomēr ievietoja. Tādējādi T. Zeiferts kļuva par krusttēvu manai debijai latviešu periodikā. Es kļuva par IMM līdzstrādnieku, ar 1930. gadu J. Kārklīšs sāka ievietot manas recenzijas *Jaunākajās Ziņās*, 1931. gadā Jānis Grīns ievietoja manu pirmo recenziju *Daugavā*, pēc tam biju *Sējēja*, *Raksti* un *Māksla, Latvija, Brīvās Zemes* un citu periodisku izdevumu līdzstrādnieks. *Latvijas Skola* 1939. gadā iespieda manu studiju par Latgales skolu vēsturi, kuŗu Kultūras Fonds godalgoja. Sākot ar burtu *L*, biju Latviešu Konversācijas vārdnīca līdzstrādnieks.

Mani profesori savukārt mudināja un rosināja pētniecības darbam. Prof. J. Endzelina vadībā izstrādāju Pildas pagasta izloksnes aprakstu (iesp. FR., XI), gādāju viņam valodas materiālus un piedalījos viņa vadībā Latviešu pareizrakstības vārdnīcas redakcijas komisijā. Prof. P. Šmita vadībā uzrakstīju apcerējumu

“Svētku un svinamo dienu paražas Latgalē” (*Ceļi*, VI), par ko saņēmu Kr. Barona fonda prēmiju, bet prof. K. Strauberga ierosmē biju Folkloras krātuves līdzstrādnieks, intensīvi vācu tautas tradīciju materiālus Latgalē, rediģēju mīklu un buŗamo vārdu latgaļu tekstus un uzrakstīju grāmatu “Kāzu paražas Latgalē” (1939.), par ko saņēmu Kultūras Fonda pabalstu.

Tā kā jau 1928. gada rudenī iesāku pagaidu, bet kopš 1930. gada pastāvīga latviešu un krievu valodas skolotāja gaitas Rēzeknes

romāņu un slavu literatūrā un filoloģijā man sniedza nopietnus ierosinājumus un atziņas un padziļināja manu pasaules uzskatu, kā arī literatūras un mākslas izpratni.

Iesniedzu disertāciju par Didro un Lesinga drāmatiskās mākslas teoriju un pēc visu eksāmenu nolikšanas vācu filoloģijā, slavistikā un salīdzināmā valodniecībā 1949. gada 27. jūlijā ieguva filozofijas doktora gradu.

Jau augusta otrā pusē bija jāatvadās no šī ievērojamā vācu kultūras centra un jāsatavojas izceļošanai. 1950. gada 20. janvārī abi ar sievu iebrucām Kanadā. Sākumā Vindzorā, bet kopš 1951. gada vasaras dzīvojām Toronto. No 1954. līdz 1960. gadam es strādāju Ontario Izglītības departamentā par valodu nodaļas padomnieku. Kā Vācijas gados, tā arī šai kontinentā turpināju rakstīt latviešu periodiskos izdevumus par literatūras un kultūras jautājumiem.

Toronto 1951. gada rudenī noorganizēju latviešu jauniešu kursus, kas vēlāk pārveidojās par latviešu ģimnaziju. 1952. gadā pie LNAK noorganizēju un vadīju četrus gadus Izglītības un kultūras nozari un Kultūras fonda, vadīju Kanadas Pirmo latviešu dziesmu svētku rīcības komiteju un no 1954. līdz 1960. gadam – LPB Kanadas nodaļu. 1953. gadā mana sieva nodibināja latviešu grāmatu apgādu “Astra”. Pateicoties viņas enerģijai, saprašanai un labai gaumei, apgāda darbs ieguva labu reputāciju. Esmu pielicis daudz pūļu pie izdodamo grāmatu valodas rediģēšanas un pats sakārtoju “Astras” apgādam grāmatas “Latviešu trimdas 10 gadi” un antoloģiju “Ave Maria” (1958).

1960. gada rudenī sākās mana mūža visnopietnākais un atbildīgākais posms. Es saistījos par mācības spēku ASV Konektikutas valsts universitātes. Jauno valodu departamentā, kur mācu jau piecus gadus. Šai universitātē ir augstas prasības kā studentiem, tā profesoriem. Tā mūža otrā pusē bija jāpārvar vēl viena svešvaloda un pilnīgi jāpārorientējas zinātniskā darbā. Bija jāsak publicējumi angļu valodā savā specialitātē. Līdz šim esmu publicējis angļu un amerikāņu žurnālos sešus īsākus vai gaŗākus rakstus slavistikas nozarē. Un šo darbu intensīvi turpinu. Tomēr iespēju robežās sekoju kā dzimtenes, tā emigrācijas latviešu literatūrai, un palaikam rakstu recenzijas un apceres arī latviešu periodiskajos izdevumos.

No grāmatas “Pašportreti”, sastādījis Teodors Zeltiņš. Grāmatu Draugs, 1965.



WWW.LAIKAGRAMATA.LV



## UN KO NU?!

Grāmatas “Un ko nu?!” autore Silvija Grigule Džonsa ir Īrijas veclatviete, Zaļajā salā nokļuvusi līdzīgi citiem latviešu bēgļiem pēc Otrā pasaules kara. Māte sešiem bērniem un 13 mazbērniem, Īrijas latviešu vidē atsaucīga ar savu pieredzi un zināšanām. Viņas grāmata ir vērtīgs mazāk zināmas latviešu trimdas stāsts, balstīts faktos. Šī ir vien otrā grāmata par latviešiem Īrijā, kur joprojām mīt un darbojas ievērojama latviešu kopiena.

Grāmata sarakstīta aizraujošā vēstījumā, balstīta faktos, atklājot arī vēsturisko un specifisko laikmeta fonu. Tapusi pēc 13 gadus vecās mazmeitas rosinājuma, tāpēc sarakstīta valodā, kas saprotama arī pusaudžiem.





JURIS ULMANIS,  
zemessargs, profesors

24. augustā apritēja tieši pusgads kopš Krievija uzsāka noziedzīgo iebrukumu Ukrainā, un tieši 24. augustā Ukraina svinēja Neatkarības dienu. Šajā skumji priecīgajā dienā pilnīgi noteikti vēlējam ukraiņiem pēc iespējas ātrāk padzīt okupantus un sākt valsts atjaunošanu. Tomēr līdz ar apsveikumiem ļoti vajadzētu varonīgajiem ukraiņiem sarūpēt kādu dāvanu. Manuprāt, tas ir pa spēkam katram no mums.

Iespēju ir patiešām daudz. Varam pieslēties kādai labdarības akcijai un iegādāties preces, no kurām iegūto līdzekļu daļa nonāk Ukrainā. Varam paši sūtīt palīdzības pakas. Varam saziņot naudu bezpilota kaujas lidaparāta iegādei. Vai arī varam veikt kādu drosmīgu un ukraiņus ārkārtīgi uzmundrinošu soli – doties ekskursijā uz Kijivu.

Protams, šāds brauciens ir riskantāks nekā viesošānās Vidusjūras kūrortā. Nav arī tik ērts, jo lidmašīnas uz Kijivu nelido un jābrauc ar auto vai vilcienu, izstāvēt pagāras rindas uz Polijas robežas. Taču tas būtu ārkārtīgi svētīgi ikvienam no mums, pat nedodoties uz bīstamajiem austrumu un dienvidu reģioniem.

#### Apciepojums uzmundrināšanai

Jautāsi, kādēļ? Sešu mēnešu laikā Latvijas sabiedrības vairākums jau apradis ar domu, ka dažu tūkstošu kilometru attālumā notiek aktīva karadarbība, kurā ik dienu tiek nogalināti vairāki desmiti vai pat simti cilvēku. Ir pagaisušas bailes no iespējamā Krievijas iebrukuma, jo redzam,

ka visi agresora spēki ir sakoncentrēti Ukrainā un rodas iespaids, ka tie nemaz nav tik neapturami, kā Kremlim labpatīk domāt. Mēs esam atsākuši savu normālo, ierasto dzīvi ar koncertu un restorānu apmeklējumiem, ārvalstu ceļojumiem un priecāšanos par dzīvi. Un tieši tādēļ drosmīgākajiem šobrīd vajadzētu doties ceļojumā uz Ukrainu. Kaŗa izpostītās valsts aplūkošana savām acīm palīdzēs aptvert, cik labi mēs patiesībā dzīvojam. Novērtēt to, kas mums ir – privilēģija vakarā iemigt, nebaidoties, ka naktī spārnotā raķete var nojaukt māju līdz pamatiem, iet uz veikaliem, nepieplukot pie zemes netālu dzirdamu šāvīņu dēļ un ikdienā izmantot civilizācijas labumus kā elektrība, siltais ūdens, internets un citi. Tūkstošiem cilvēku Ukrainā vairs nav šādu iespēju.

Otrs nozīmīgais šāda brauciena iemesls ir pavisam praktisks. Ceļojot pa Ukrainu, ikviens tūrists atbalsta lokālos lielos un mazos uzņēmējus. Samaksājot par naktsmitni, nopērkot ceļmalā ābolus vai ieturoties kafējnicā. Daudziem ukraiņiem vairs nav darbavietu, un katrs nopelnītais eiro ir zelta vērtē, lai iegādātos pārtiku vai atjaunotu cietušās ēkas. Pie tam tūristu ierašanās viņus uzmundrina, jo vietējie iedzīvotāji redz, ka eiropieši nav pametuši viņus likteņa varā. Par to esmu pārliecinājies savos līdzšinējos braucienos uz kaŗa plosīto valsti. Redzot automašīnu ar Latvijas numura zīmēm vai dzirdot svešu valodu, cilvēki vienkārši nāk klāt un pateicas, ka esam ar viņiem



grūtajos laikos. Viņi dalās savos kara stāstos un izrāda nopostītās dzīvesvietas. Viņu sāpes nevar paslēpt, taču tās nav mazinājušas ukraiņu viesmīlību. Ukrainā šobrīd valdoša emociju gamma ir patiesi iedvesmojoša un būtu izrakstāma kā dzīves krāsu atgūšanas terapija rutīnas nogurdinātajiem un garlaikotajiem eiropiešiem. Tādu drosmi un degsmi atgūt savu zemi, kāda strāvo no ukraiņiem, neesmu redzējis nekur citur. Gandrīz visi sastaptie ir apņēmības pilni uzvarēt kaŗa, lai arī kādus upuŗus un gadus tas prasītu.

#### Piesardzīgs piedzīvojums

Uz Kijivu iesaku braukt ar personīgo automašīnu, jo sabiedriskā transporta kustība var būt neprognozējama. Var mēģināt tikt

līdz Kijivai arī ar kādu latviešu brīvprātīgo, kas pārdzen automašīnas kaŗavīriem Ukrainā. Piedzīvojums sākas jau ar robežas šķērsošanu. Daļa ukraiņu dodas bēgļu gaitās, citi atgriežas dzimtenē. Pie robežas gaida humanitārās palīdzības kravas, tādēļ jāapbruņojas ar pacietību. Ilgākais, ko man nācies pavadīt uz robežas ir astoņas stundas.

Pats Kijivā esmu bijis vairākas reizes. Ukrainas galvaspilsētu varu ieteikt kā neaizmirstamu gala-mērķi ikvienam, kuŗš interesējas par vēsturi un ir gatavs atstāt savu «komforta zonu». Protams, ir svarīgi uzsvērt ar to saistītos nopietnos drošības riskus. Krievijas iebrukums turpinās, un Ukrainas reģioni, kas šodien ir mierīgi, rīt var tikt pakļauti dažāda veida uzbrukumiem. Tomēr manā nesenākajā Kijivas apmeklējumā viss bija mierīgi un radās iespaids, ka lielāks risks ir Rīgā saskrieties ar elektriskā skrejriteņa braucēju, nekā ciest no Krievijas lādiņa Ukrainas galvaspilsētā.

Kijivā uz ielām ir maz cilvēku dienā un it nemaz nav naktī, jo spēkā joprojām ir komandantstunda. Īk pa laikam dzirdamas jau ierastās gaisa uzbrukuma brīdinājuma sirēnas, tādēļ spriedze īsti neatslābst nekad.

Sabiedriskais transports ir mazāk piepildīts nekā miera laikā, lai gan Kijivas metro sistēma turpina darboties pēc samazināta grafika. Taksometru pakalpojumi atkal darbojas pilnībā, tāpat kā bankas, aptiekas un lielākā daļa veikalu. Benzīna trūkums, kas kaŗa pirmajos mēnešos ierobežoja mobilitāti un veidoja gaŗas rindas, tagad ir sen aizmirsts.

Starp citu, degvielas uzpildes stacijās ir ļoti labs saldējums un *espresso* kafija, ko iesaku. Man ļoti patīk braukt automašīnā pa Ukrainu un redzēt patriotiskus plakātus ceļmalā, kā arī klausīties radio, kur skan patriotiskas ukraiņu un anti-krievu dziesmas. Kad dzirdu Ukrainas himnu, arī man noripo asara.

#### Satraukta, bet skaista pilsēta

Vasarā Kijiva joprojām ir *forša* pastaigu pilsēta ar elegantiem bulvāriem un ar daudziem zaļiem parkiem, kā arī kilometriem

gaŗu smilšu pludmali gaŗ Dņepras upi. Kaŗš nav atturējis Kijivas azartiskos makšķerešanas entuziastus, kuŗi stāv gaŗ upju krastiem un uz Dņepras tiltiem.

Kijivas centrs ir tikpat kolorīts kā agrāk, un daudzi krogi un kafējnicas ir atvērti. Ielu un ceļu malās iekārtoti tirdziņi, kuŗos gaŗmgaŗējiem pārdod ziedus, saldējumu, ogas, sēnes un slotiņas. Kopš kaŗa sākuma cenas ir strauji cēlušās, taču aŗzemniekiem grīvas kurss būs pievilcīgs.

Ukrainas galvaspilsēta joprojām ir lieliska vieta, kur paēst restorānā. Izcilo grīzinu restorānu plašo izvēli ir īpaši grūti pārspēt, jo tajos var tikt pie teicamiem kaukāziešu virtuves ēdieniem par ļoti konkurētspējīgām cenām. Protams, ukraiņi boršča un «salos» (speķis) ir ēdienu topā.

Noteikti vajag izmantot iespēju parunāties ar makšķerniekiem, taksistiem, pārdevējiem un pat milicīem. Sarunās ar vietējiem veidojas izsmēlošs priekšstats par valsti notiekošo. Arī apkārt ir pietiekami daudz atgādinājumu par bruņotā konflikta tuvumu. Ir jūtama spēcīga policijas un militārā klātbūtne visā pilsētā. Iesaku nefotografēt policistus, armijniekus, kontrolposteņus. Būs ziepes! Drošībnieki var lūgt uzrādīt pasi jebkuŗā brīdī.

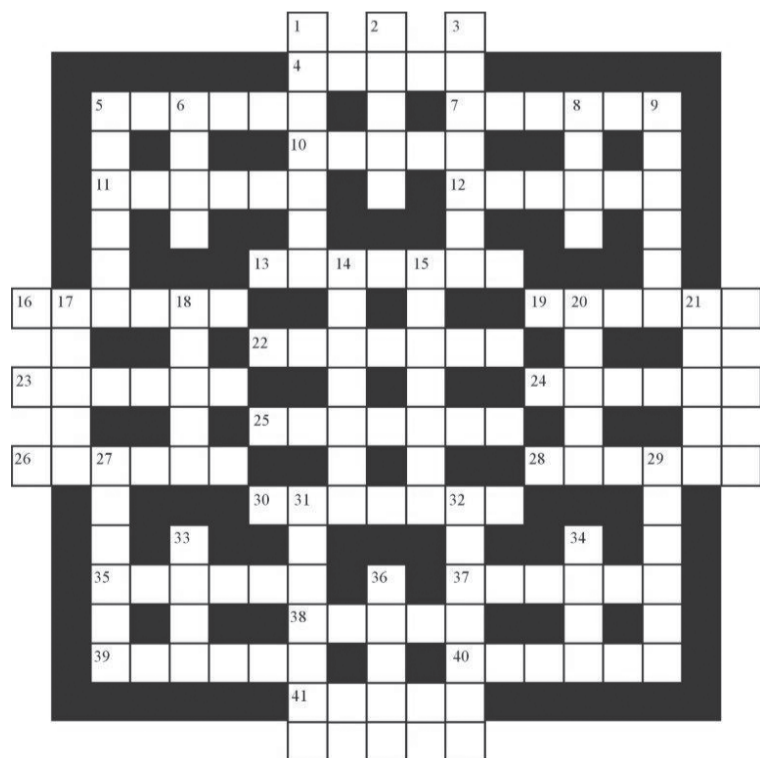
Iesaku apmeklēt Kijivas priekšpilsētas, lai redzētu Krievijas kaŗa noziegumu ainas un izrādītu cieņupūriem. Pašā pilsētā ir vairākas brīvdabas izstādes, kuŗās ir apskatāmi krieviem atņemtie tanki un citi kaŗa ieroči.

Šobrīd apmeklēt Kijivu nozīmē solidarizēties ar ukraiņiem. Tas ir daudz nozīmīgāk nekā labdarības koncertiņi un protesti pie vēstniecības. Atbalstīšanā no distancēs nav riska, tur neizjūt ukraiņu ciešanas un neiegūst dvēseles pieredzi. Varbūt termins «kaŗa tūrisms» nav pareizs, jo tas ir neētisks, taču ceļojums uz mūsdienīgu Kijivu nozīmē iespēju personīgi būt lieciniekam vienam no skarbākajiem stāstiem mūsdienīgu Eiropas vēsturē.

*No redakcijas.* 29. augustā šo rindu autors atkal devās uz Ukrainu

## KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS



**Līmeniski.** 4. Lielā asinsrites loka galvenā artērija. 5. Uz koziem parazitējošas sēnes. 7. Labdabīgs audzējs taukaudos. 10. Šķīdruma patoloģiska uzkrāšanās audos. 11. Gaŗšviela. 12. Dzēriens no raudzēta ķēves piena. 13. Zobu slimība. 16. Dumbrvīstīņu dzimtas putns. 19. Nakteņu dzimtas augs. 22. Stamps.

23. Velve puslodes veidā. 24. Vīriešu balss. 25. Nodarboties ar sportu. 26. Kailsīga jūsma. 28. Tāuvas mastu un tiltu stiprināšanai. 30. Piena produkts. 35. Nācija Eiropā. 37. Puspērtiķis. 38. Ziedkopa. 39. Sievietes vārds (*martā*). 40. Administratīvi teritoriāla iedalījuma vienība Latvijā. 41. Greznot.

**Stateniski.** 1. Konditorejas izstrādājums. 2. Skrējiens, brauciens pa dabiski šķēršlotu apvidu. 3. Siļķveidīgo kārtas zivis. 5. Vieglie kravas automobiļi. 6. Dvaša. 8. Lapu koks. 9. Ūdens gars Vēdu mitoloģijā. 14. Līdzsvara zudumi. 15. Daiļuma cieniņtājas. 17. Karpu dzimtas zivs. 18. Medikamenti. 20. Gatve. 21. Laukumi tenisa spēlei. 27. Audu vai organu bojājums aŗējas iedarbības rezultātā. 29. Suņu šķirne. 31. Jūrmalas pilsētas daļa. 32. Apdāvināts cilvēks. 33. Sulīgi augļi. 34. Brāzmais vējš. 36. Sekla ala.

#### Krustvārdu mīklas (Nr.32) atrisinājums.

**Līmeniski.** 5. Vestibils. 8. Atkrante. 11. Lievenis. 13. Slava. 14. Barkas. 15. Efekts. 16. Versija. 19. Bietes. 21. Raizes. 22. Krēms. 23. Boles. 29. Kameja. 30. Asaras. 31. Paltusi. 32. Kautri. 34. Lietus. 35. Torte. 37. Saprātne. 38. Lentenis. 39. Pamatdoma.

**Stateniski.** 1. Avanss. 2. "Aste". 3. Bikla. 4. Astore. 6. Brokāts. 7. Vesperis. 9. Tracis. 10. Tauste. 12. Ietves. 17. Efemera. 18. Jānogas. 20. Sarma. 21. Riepa. 24. Kabata. 25. Lektors. 26. Tīvars. 27. Galetes. 28. Batuti. 33. Iztapt. 34. Lankas. 35. Terma. 36. Elсот.

# Par teātri, dzīvi un pašcienu

(Turpināts no 2. lpp.)

Armands mani ikreiz aizveda uz lidostu un sagaidīja, neskatoties uz to, ka lidojumi ir gan agri, gan vēli. Ir labi, ka blakus ir cilvēks, uz kuŗu vienmēr var paļauties un sajūst atbalstu. Tad var strādāt ar pilnu atdevi.

**Biji arī Ziemeļkalifornijas latviešu biedrības priekšiece, un atmiņos, ka Dziesmu svētku laikā Sanhosē vadīji pieņemšanu, tērpusies greznā, skaistā tautastērpā.**

Tas ir Zemgales, manas mamma dzimtas puses, tautastērps, ko gadu gaitā papildīnu un papildīnu. Viss sākās ar to, ka ģimenes albumā ieraudzīju vecu fotogrāfiju, kuŗā mamma šādā skaistā tautastērpā stāv rudzu laukā pie Bauskas, un šis foto mani tā uzrunāja, ka nolēmu arī sev sagādāt tieši Zemgales tērp. Latvijā atradu brunču audumu, speciāli austu gabalu. Greznais krekls ir darināts "Senajā klētī". Tad iepirku saktiņas, pirms gada pasūtīnāju krelles, vēl vajag zeķes...

**Mūsu sadarbība aizsākās laikā kad tev bija sava sleja Ziemeļkalifornijas Apskatā, uzrunāju tevi rakstīt arī Laikam, un nu esi kļuvusi par mūsu pastāvīgu autori, turklāt ļoti nozīmīgā "nišā" – par uzņēmējdarbību, īpaši jauno cilvēku vidē. Tavi raksti tiek publicēti arī Latvijas medijos, jo nav daudz publicistu, kas šo nišu" var aizpildīt.**

Tā tiešām ir viena mana specifiska interese, un esmu gandarīta, ka man izdodas iepazīstināt latviešu sabiedrību kā Latvijā, tā caur *Laiku* un *Brīvo Latviju* arī ārzemēs par šo ļoti svarīgo jomu – jauno cilvēku uzņēmējdarbību, *start-up*, jeb jaunajiem uzņēmumiem. Manuprāt, ir jāvēstā šie pozitīvie veiksmes stāsti, kuŗu tiešām ir daudz, un tā es saprotu savu pienasumu Latvijas izaugsmei. Mans vēstījums ir ar mērķi izcelt pozitīvos stāstus, bet vienlaikus gribu teikt paldies arī tiem žurnālistiem, kas izvelk gaismā negācijas. Abām pusēm jābūt līdzsvarā.

Tā kā dzīvoju Silīcija ielejas, jauno biznesa ideju kalves, tiešā tuvumā, man ir iespēja satikt cilvēkus, kuŗi te ierodas, lai saņemtu startu savai uzņēmējdarbībai, un būtu gluži vai grēks to neizmanto. Turklāt, šeit dzīvojot, esmu arī tuvplānā iepazīnusi biznesa vidi Amerikā

**Īstenībā šī biznesa niša jau tev nav sveša kopš tā laika, kad vēl pastāvīgi dzīvoji Latvijā, – tu darbojies farmācijas biznesā.**

Tā ir – šis darbs deva labu izpratni par uzņēmējdarbību un prasmi prezentēt savu produktu u.c. Starp citu, tieši šai laikā arī sapratu, ka uzrunāt 300 cilvēkus ir vieglāk nekā trīs...



Skati no izrādes "Anšlavs un Veronika", 2022



Ar vīru Armandu, apmeklējot koncertu Mazajā Mežotnes pilī

**Kas arī palīdzējis tavai skatuves pieredzei, vai ne? Un droši vien arī kāds "radošais gēns", jo tava meita, režisore Astra Zoldnere ir atzīta savas profesijas meistare.**

Astra šobrīd studē doktorantūrā Vācijā, Potsdamas filmu institūtā, strādā pie savas disertācijas. Šovasar viņa savam doktora darbam uzņēma ļoti interesantu dokumentālo filmu par to, kā seniori tiek standartizēti atveidoti kinomākslā.

**Un ko dara dēls Aleksis Zoldners?**

Aleksis ir Rīgas galvas Mārtiņa Staķa padomnieks, bet iepriekš strādājis kā TV žurnālists.

**Vēl kāds tavas biografijas fakts – esi vairākkārt braukusi uz Sibīriju kopā ar fonda "Sibīrijas bērni" ekspedīciju. Paldies par tavām reportāžām *Laikā!* Kāpēc tu tur brauci?**

Droši vien nav tāda latvieša, kuŗa dzimtā nebūtu deportāciju upurū. Mans vecaistēvs Jānis Ankravs un viņa brālis Aleksandrs bija tiesneši, vecaistēvs Rīgā tiesu snātors, viņa brālis – tiesnesis Daugavpilī. Abi tika izsūtīti – brāli izsūtīja 1941. gadā, viņš gāja bojā Krasnojarskas apgabalā. Vecaistēvs no pirmajām izsūtīšanām izmuka – nenakšņoja mājās, slēpās, vairākus gadus pēc kaŗa dzīvoja ar citu uzvārdu, kamēr viens kaimiņš

viņu tomēr nodeva. Acīmredzot ģimenei tika sekots, un šis vīrs atšifrēja, ka tas ir tiesu senātors Ankravs. Viņu izsūtīja jau pēc kaŗa, ap 1952. gadu, nometināja šaipus Urāliem. Tolaik apstākļi bija nedaudz cilvēciskāki nekā 1941. gadā, un vecaistēvs izsūtījumā strādāja par dārznieku. Pēc Staļina nāves viņš atgriezās mājās – gan jau kā vecs, slims vīrs un pēc pāris gadiem aizgāja Mūžībā. Un vēl – mana vīra Armanda māsiņa no mātes puses ir Melānija Vanaga, kuŗa arī uzrakstīja savas dzimtas chroniku. Man bija tā lieliskā izdevība kopā ar filmas "Melānijas chronika" režisoru Vies-turu Kairišu būt viņas izsūtījuma vietā Tjuhtetā. Esmu gandarīta, ka ALA atbalstīja šīs filmas tapšanu.

**Šai laikā izmantoju katru iespēju runāt par priekšā stāvošajām 14. Saeimas vēlēšanām, tāpēc jautāšu arī tev – kā pārliecināt cilvēkus doties balsot?**

Kad darbojos ALAs Informācijas nozarē, mēs rīkojām informatīvus seminārus galvenokārt vēlēšanu organizātoriem, iecirkņu vadītājiem. Divas reizes uz Ameriku atbrauca tolaik Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdis Arnis Cimdars, un ikreiz viņa ierašanās deva tādu pozitīvu "triencienu", lai mūsu cilvēki būtu ieinteresēti šīs vēlēšanas novadīt. Latvijas parla-



menta vēlēšanas nav vienkāršas, bet mums izdevās iecirkņu skaitu būtiski palielināt – līdz 19. Līdz ar ko palielinājās to cilvēku skaits, kas piedalījās vēlēšanās. Šogad ir 11, jo ir mainījušies noteikumi, kas kļuvuši sarežģītāki. Taču šogad ir tā pozitīvā iespēja balsot pa pastu, kam vajadzīga tikai paša griba, dators un cerība! Viss! Nav pat vajadzīga pase ar derīguma termiņu – vien personas kods. Un jānosūta savs pieteikums uz vēstniecību Vašingtonā. Ļoti ceru, ka tas palielinās balsotāju skaitu. Savukārt tie, kas ieradīsies vēlēšanu iecirkņos, izbaudīs šo dienu, priecāsies par kopābūšanu, par iespēju pēc pandēmijas laika satikt vecos un iegūt jaunus draugus. Bet pāri visam – izpildīt savu galveno Latvijas pavalstnieka pienākumu.

**Kā tu pati izvēlies politisko spēku, par ko balsot?**

Cītīgi sekoju partijas programmu aprakstiem, pat biju izveidojusi tādu tabuliņu, kuŗā atzīmēju, ko katra partija saka kādā sabiedriski vai ekonomiski aktuālā jautājumā. Šobrīd programmas ir pārlietu grūti izsekojamas un virspusīgas, jāteic arī ļoti populistiskas. Ir grūti izlobīt racionālo kodolu. Man šķiet, partijas paļaujas uz savām "sejām", cilvēkiem, kas pārstāv partiju, un par to "jāpateicas" sociālajiem tīkliem, kas mūs radina domāt vizuālos tēlos un "nerakt dziļi", lai saprastu, kas notiek. Bet ir "jārok", jāpētī partiju pagātne. Cilvēku atmiņa ir īsa, un politiķi to zina, un mums savu atmiņu pirms balsošanas vajag "pabužināt".

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

**MAF**  
Mediju atbalsta fonds

## Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro  
par cm<sup>2</sup> ierāmējumā  
Atlaides par reklāmas  
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
  - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
  - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM:**
- 0,60 eiro par 1 cm<sup>2</sup> ierāmējumā.
  - **SĒRU ĻUDINĀJUMS:**
  - **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

## BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.  
Rietumeiropas latviešu laikraksts,  
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna  
Brīvā Latvija redakcija:  
Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011  
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)  
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,  
+371 29439423,  
Tālrunis: +371 67326784.  
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

### ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju  
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

**Samaksa:** naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,  
nr.: LV80UNLA0050016243516,  
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

**Komerģiālie sludinājumi** EUR 12 par 1 slejas cm.  
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

**Lūdzam ziedojumus iemaksāt:**  
**Biedrības Laiks-BL** kontā –  
SEB Banka,  
nr.:LV60UNLA0050018705154

## SPORTS SPORTS SPORTS

PORZIŅĪS: ESMU  
PRIECĪGS PAR SPĒLI  
AIZSARDZĪBĀ

Latvijas vīriešu basketbola izlasei 2023. gada Pasaules kausa kvalifikācijas spēlē pret Turciju paveicās spēle aizsardzībā, pēc panākuma teica Latvijas izlases basketbolists Kristaps Porziņģis. Mūsu vienība ar rezultātu 111:85 sagrāva Turcijas basketbolistus. "Vienkārši spēlējām mūsu basketbolu – disciplinēti un ar enerģiju", panākumu skaidroja Porziņģis. "Metām pa grozu – Dāvis Bertāns, Rihards Lomažs. Visa komanda nospēlēja augstā līmenī, tāpēc ir gandarījums par izdarīto darbu un uzvaru. Centra pozīcijas spēlētājs šajā spēlē izcēlās ar 22 gūtajiem punktiem un 14 atlēkušajām bumbām, taču viņš pats uzskata, ka svarīgāks bija aizsardzībā parādītais sniegums.

"Es esmu priecīgāks par to, ka es jutos fiziski, aizsardzību un bloķētiem metieniem," stāstīja basketbolists. "Esmu arī tiešām priecīgs par aizsardzību. Visas maiņas pie blokiem, kas mums sanāca pret mazajiem spēlētājiem. Tādā stilā arī gribu turpināt spēlēt, lai man būtu mobilitāte, un varu nosegt mazākus spēlētājus un aizsargāt groza stīpu."

TIEK PIEVEIKTA ARĪ  
LIELBRITANIJAS VIENĪBA

Latvijas komanda izbraukumā latviešu pilnās tribīnēs uzvarēja Lielbritānijas basketbolistus – 87:80 (24:16, 14:22, 26:22, 23:20). Latvijas izlasē Kristaps Porziņģis sakrāja 29 punktus, 14 atlēkušās bumbas, kā arī trīsreiz kļūdījās, saņēma trīs personiskās piezīmes un sakrāja efektīvātes koeficientu 35. Viņš realizēja astoņus no deviņiem divpunktu, vienu no trim trīspunktu metieniem un desmit no 12 soda metieniem. 16 punktus guva Lomažs, realizēdams astoņus no deviņiem soda metieniem, 11 punktus sakrāja Dairis Bertāns, astoņi punkti un sešas atlēkušās bumbas Kuruca kontā, bet Jānis Strēlnieks septiņiem punktiem pievienoja piecas rezultatīvas piespēles.



Latvijas – Lielbritānijas spēles aina. Britu spēlētājs pret Kristapu Porziņģi

Kristaps Porziņģis aizvadīja izcilu spēli, palīdzot Latvijas izlasei izbraukumā Lielbritānijā sarežģītā cīņā nodrošināt uzvaru 2023. gada Pasaules kausa kvalifikācijas spēlē, pēc panākuma teica valstsvienības galvenais treneris Luka Banki. Latvijas izlase pirms spēles rēķinājās ar smagu pārbaudījumu un to sagaidīja. Banki uzsvēra, ka Lielbritānijas komanda iepriekš sagādāja nopietnas problēmas Grieķijai un Turcijai, savukārt latviešiem pēc emocijām bagātās spēles pret Turciju bija svarīgi sagatavoties ne tik daudz taktiski, cik psiholoģiski. Lai gan spēle izvērtās pavisam citādi nekā pret turkiem, Porziņģis arī šoreiz apļiecināja teicamas prasmes, gūstot 29 punktus un izcīnot 14 atlēkušās bumbas. "Izcili nospēlēja Kristaps Porziņģis, uz kuru visu laiku tika izdarīts ļoti liels spiediens. Viņš tika galā, gan pats gūstot punktus un izcīnot bumbas, gan palīdzot partneriem."

ANDRIS BIEDRIŅŠ  
UN CITAS LATVIJAS  
BASKETBOLA LĒGENDAS  
FANUS PRIECĒS BLŪMA  
ATVADU SPĒLĒ

Bijušā Latvijas basketbola izlases kapteiņa Jāņa Blūma (attēlā) atvadu spēlē laukumā atgriezies Andris Biedriņš, kā arī citas Latvijas basketbola lēģendas. Saldus novada pašvaldība savā Facebook kontā paziņojusi, ka savu pēdējo spēli vietējais basketbola spēleklis aizvadīs 17. septembrī. Blūms kopā ar draugiem laukumā dosies pret basketbola klubu "Saldus". Starp Blūma komandas biedriem atrodami tādi izcili Latvijas basketbolisti kā Kaspars Kambala, Kristaps Blūms, Armands Šķēle un arī Andris Biedriņš, kurš laukumā nav devies kopš 2014. gada, kad līgumsaistības ar viņu pārtrauca NBA klubs Jūtas "Jazz". Kopā ar Blūmu spēlēs arī ārzemju basketbolisti Renalds Seibutis un Marko Baničs.

LATVIJAS TRENERA  
UĢA KRASIŅA VADĪTĀ  
UKRAINAS IZLASE

pasaules volejbola čempionātā pārspēja Tunisiju.

Ukrāņiem rezultātīvākais ar 14 gūtajiem punktiem bija Oļehs Plotņickis, piecus punktus gūstot ar servi un trīs – blokā. 12 punktus sakrāja Vasils Tupčijs, pa 11 punktiem – Maksims Drozd, kurš sešus punktus guva blokā, un Jurijs Semeņuks, kurš četreiz neatvairāmi servēja un trīsreiz bloķēja pretiniekus.

MĀRTIŅŠ BLŪMS IZCĪNA  
AUGSTO 5. VIETU KROSĀ  
PASAULES ČEMPIONĀTĀ

Latvijas kalnu riteņbraucējs Mārtiņš Blūms Francijā izcīnīja 5. vietu pasaules čempionātā šajā krosa distancē, liecina rīkotāju informācija. Blūms 12 kilometru distancē no uzvarētāja jaunzēlan-



dieša Semjuela Geiza atpalika 16 sekundes. Uzvarētājs finišu 47 dalībnieku konkurencē pēc 10 apļu veikšanas sasniedza 22 minūtēs un 21 sekundē. Vietas uz pjedestala zemākajiem pakāpieniem sadalīja šveicieši Filipo Kolombo un Tomass Litšers, attiecīgi trīs sekundes un septiņas sekundes aiz uzvarētāja.

Turpinājumā Mārtiņš Blūms Francijā pasaules čempionātā MTB elites grupā izcīnīja arī piekto vietu olimpiskajā krosā (XCO), ziņo Latvijas Riteņbraukšanas federācija. Blūms izcīnīja 11. vietu 96 sportistu konkurencē. Tas ir Latvijas sportistu līdz šim augstākais panākums pasaules čempionātos XCO disciplīnā. Pēc ievadapļa sportisti mēroja septiņus pamatapļus, kas interesantā un tehniski prasīgā trasē bija nedaudz garāki par četriem kilometriem.

Trenera Jāņa Mūsiņa audzēknis Blūms pirmo apli noslēdza 28. vietā. Liderim šveicietim Nino Šurteram Blūms zaudēja 46 sekundes. Turpinājumā latvietis sāka izrāvēni. Trešajā aplī Latvijas sportists sasniedza devīto labāko apla laiku, kas ļāva pacelties uz 13. vietu. Pēc tam tika sasniegts 11. un 10. apla laiks. Pirms pēdējiem diviem apliem latvietis jau bija pakāpies uz 11. pozīciju, bet desmitajā vietā esošais Ondžejš Cinks no Čehijas bija priekšā 11 sekundes. Pēdējā apla laikā Blūmam augstāk tikt neizdevās, bet arī apsteigts viņš netika. No labāko desmitnieka Latvijas riteņbraucēju šķira 17 sekundes, bet uzvarētājam viņš zaudēja trīs minūtes un astoņas sekundes. 11. vieta finišā ir Blūma augstākais rezultāts pasaules čempionātos XCO disciplīnā, kā arī visu laiku augstākais panākums Latvijas sportistiem pasaules čempionātos olimpiskajā disciplīnā.

LATVIJAS  
ROLLERSLĒPOTĀJIEM  
GODALGAS PASAULES  
KAUSA POSMĀ MADONĀ

Pasaules kausa posms "Smeeres sila" trasē notika jau septīto reizi, pulcējot 13 valstu sportistus, un sacensībās piedalās ap simt dalībnieku.



Pie medaļām tika arī latviešu sportisti komandu sprintā gan junioriem, gan pieaugušajiem. Rīdziniece Samanta Krampe sacensībās nopelnīja Latvijai vienīgo medaļu, izcīnot bronzu 7,5 km klasiskā stila distancē.

Sacensībās komandu sprintā 10,2 km distancē junioru grupā vīriešiem Rainers Paeglis un Lauris Kaparkalējs izcīnīja 3.

vietu, savukārt dāmas Samanta Krampe un Linda Kaparkalēja bija ātrākās savā braucienā. Junioros Kaparkalēja un Krampe intervijā Latvijas Televīzijā atzina, ka distancē bija vairākas nopietnas sāncenses, tomēr izdevās visas apsteigt.

Pieaugušo konkurencē Kitija Auziņa un Estere Volfa izcīnīja bronzu, tikmēr kungi Niks Saulītis un Raimo Vīgants mājās trasē ieguva zeltu. Saulītis intervijā Latvijas Televīzijai pastāstīja, ka abi ar Vīgantu pirms starta uzskatīja sevi par vieniem no galvenajiem favorītiem, bet bija arī jābūt gataviem pielāgoties situācijai trasē.

BAIBA BENDIKA  
PASAULES ČEMPIONĀTĀ  
VASARAS BIATLONĀ

izcīnīja 42. vietu sprinta sacensībās.



Sešu kilometru sprintā par uzvarētāju kļuva Lisa Vitoci no Itālijas. Viņa kļūdījās tikai vienu reizi pirmajā šaušanā un finišu sasniedza 16 minūtēs un 21,4 sekundēs. Bendika jau pirmajā šaušanā netrāpīja trīs mērķos, kam sekoja vēl viena kļūda otrajā šaušanā. Viņa sasniedza finišu divas minūtes un 35,4 sekundes vēlāk nekā uzvarētāja.

Baiba Bendika izcīnīja devīto vietu rollerslēpošanas sacensībās Norvēģijā.

Prestīžajās vasaras rollerslēpošanas un vasaras biatlona sacensībās "Blink Festivalen" 7,5 km gaŗo distancē, kas veda tikai augšup, Bendika veica 38 minūtēs un 12 sekundēs, no uzvarētājas amerikānietes Sofijas Airlendas Lokli atpaliekot divas minūtes un 56 sekundes. Starp biatlonistēm latvietē bija ātrākā sportiste.

Vīriešu konkurencē pasaules čempionātā sportisti veica 7,5 km gaŗu distancē ar divām ugunsliņijām, Edgars Mise ieņēma 52. vietu, Aleksandrs Patrijuks ierindojās 62. pozīcijā. Uzvaru izcīnīja Zviedrijas sportists Sebastians Sāmuēlsons, kurš, pieļaujot vienu kļūdu, finišu sasniedza 18 minūtēs un 38,1 sekundē. Otro vietu ieņēma uzvarētāja tautietis Pepe Femlings, zaudējot Sāmuēlsonam 8,3 sekundes, bet labāko trijnieku noslēdza šveicietis Niklass Hartvegs. Mise finišēja divas minūtes un 28,6 sekundes vēlāk nekā uzvarētājs.

Latvijas sportistes Sanita un Sandra Buliņas pasaules čempionātā vasaras biatlonā Vācijā izcīnīja attiecīgi 12. un 13. vietu sprintā.



Sanita Buliņa

Sešu kilometru sprintā visu goda pjedestalu aizņēma Vācijas sportistes. Pirmā finišēja Selīna Grotiāna, kuŗa bez kļūdām abās šaušanās distancē veica 17 minūtēs un 2,02 sekundēs. Otro vietu ieņēma Selīna Marija Kāsla, kuŗa atpalika no uzvarētājas 6,5 sekundes, bet trešā, zaudējot 45,6 sekundes, bija Johanna Pufa.

LATVIJAS BIATLONA  
FEDERĀCIJA (LBF)  
INFORMĒ,

ka par jauno organizācijas prezidentu ievēlēts Kaspars Sakniņš, par kuŗu balsoja desmit biedri. Līdzšinējā prezidente Baiba Broka turpinās strādāt organizācijas valdē.



Kaspars Sakniņš

Uz prezidenta amatu savu kandidatūru izvirzījuši divi pretendenti – tikko kā ievēlētais Kaspars Sakniņš (ieguva 10 balsis) un jurists Ivars Kazāks (ieguva četras balsis).

SPORTA LĒGENDU SĒRIJĀ  
IZDOD PĀSTMARKU  
BLOKU PAR GODU  
ŠĀVĒJAM KĀRLIM KĻAVAM

Papildinot pastmarku sēriju "Latvijas sporta lēģendas", "Latvijas Pasts" izdod jaunu pastmarku bloku, godinot ievērojamo Latvijas šaušanas sporta meistaru Kārlī Kļavu (1907-1941) – pirmo latviešu sportistu, kuŗš kļuvis par pasaules čempionu šaušanā ar automātisko pistoli. Jauno filatēlijas izdevumu dizaina autors ir mākslinieks Ģirts Grīva. Mākslinieks vizuālajā noformējumā izmantojis materiālus no Sporta mūzeja krājumiem un fotogrāfijas no K. Kļavas privātā arhīva.

K. Kļava (arī Kļava-Talks) ir ievērojams Latvijas šaušanas sporta pārstāvis un pirmais latviešu sportists, kuŗš 1937.gadā Somijas galvaspilsētā Helsinkos ieguva pasaules meistara jeb čempiona titulu šaušanā ar automātisko pistoli. K. Kļavas panākumi tika novērtēti, godinot ar dažādām balvām, – dienesta biedri, 6. Rīgas kājnieku pulka virsnieki, dāvāja pulka zelta krūšu nozīmi, avīzes Sporta Pasaule vērtējumā Kļava tika atzīts par 1937. gada Latvijas labāko sportistu, kā arī par Helsinkos sasniegto čempions tika apbalvots ar Viestura ordeni (V šķira; 1938).

P. Karlsons